

D2883
MR. A. STEPAITIS
2307 E. SHERWOOD RD.
ARLINGTON HGTS, IL
EXP. 12/31/95

60004

Lietuvos
nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

DARBININKAS

Vol. LXXXI, Nr. 1
Sausis - January 5, 1996 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

-- **Nušalintos LAIB** valdybos pirmininko pavaduotojas Romas Ramanauskas pareiškė, kad Lietuvos bankas, sustabdydamas šio banko veiklą, nusikalto valstybei, sukėlė paniką ir Lietuvos bankų sistemos krizę. P. Ramanauskas pareiškė, kad "Litimpeks" ir LAIB sužlugdymo priešas yra baimė, kad, jiems susijungus į vieną banką, jame būtų sukoncentruota energetika, nafta, Būtingės terminalas, dujos, geležinkeliai, atominė energetika. P. Ramanauskas įsitikinęs, kad Lietuvos banko valdyba ir jos sprendimai buvo "tik įrankis šiam juodam darbui atlikti kažkieno užsakymu".

-- **29 LDDP frakcijos** Seime nariai pasirašė pareiškimą atstautyinti Lietuvos banko pirminką Kazi Ratkevičių. Specialiame Seimo posėdyje gruodžio 28 dieną turėjo būti surinkta daugiau Seimo narių parašų. Lietuvos banko valdybos pirminkui nušalinti reikia 70 Seimo narių parašų. Kazio Ratkevičiaus nušalinimui vadovauja LDDP nariai Vytautas Šumakaris, Benas Rupeika ir Algirdas Sadkauskas.

-- **Lietuvos akcinio** inovacinio banko indėlininkai kreipėsi į Lietuvos prezidentą, ministrą pirmininką ir Lietuvos banko valdybos pirmininką. Indėlininkai reikalauja paskelbti konkrečią indėlių grąžinimo datą ir grąžinti visą indėlių sumą litaais ir užsienio valiuta su palūkanomis, taip pat nedelsiant nacionalizuoti Akcinį inovacinį banką ir apginti piliečių turtą bei jų konstitucines teises. Priešingu atveju indėlininkai ketina skelbti moratoriumą visų rūšių mokėsimams, rengti akcijas iki visuotinio politinio streiko, kreiptis į tarptautines organizacijas.

-- **Dėl Lietuvos** akcinio inovacinio banko katastrofos be atlyginimų ir be pensijų liko tūkstančiai žmonių. Tuo tarpu Seime, kaip rašo "Respublika", pinigai buvo išmokėti kaip tik prieš savaitę. Seimo sąskaita su visais pinigais gruodžio 15 dieną iš LAIB buvo perkelta į Lietuvos valstybinį komercinį banką. Žurnalistų paklausta, iš kur buhalterė žinojo apie gresiančią nelaimę, pasakė, kad ją įspėjo nuojauta. Prieš savaitę Seime buvo klausama, kiek kainuoja informacija apie banko žlugimą, kol ji dar nėra oficialiai paskelbta.

-- **Tris dienas** Vilniaus aerouoste nesileido užsienio avia-kompanijų ir Lietuvos avialinijų lėktuvai "Boeing". Lėktuvai leidosi Palangos aerouoste, o iš ten keleiviai autobusais buvo atvežami į Vilnių ar Kauną. Vilniuje naktį į gruodžio 24 -ąją lijo, o netrukus vėl šalo. Aerouosto kilimo, tūpimo, riedėjimo takai ir lėktuvų stovėjimo aikštelės apledėjo, kai kuriose vietose ledo sluoksnis buvo 5 cm.

-- **Gruodžio 21 d.** vykusioje vyriausybės vertybinių popierių aukcione vidutinės metinės palūkanos padidėjo iki 23,05 proc. Gruodžio 11-ąją panašios obligacijos buvo parduotos už 19,54 proc. vidutinių palūkanų. Vertybinių popierių paklausa aukcione smarkiai krito ir buvo daugiau kaip 3 kartus mažesnė už pasiūlą.

Bankų krizės Lietuvoje atgarsiai

Bendrovės "Būtingės nafta" terminalo statybos darbai nesustojo dėl krizės Lietuvos Akciniam-Inovaciniame Banke (LAIB), tačiau statybininkams liko nesumokėta pusė avanso, o sausio pradžioje gali būti nesumokėta už gruodį atliktus darbus.

"Būtingės naftos" sąskaitoje LAIB-e liko užšaldyta 820 tūkst. litų ir 690 JAV dolerių.

"Mažeikių nafta" dėl Lietuvos akcinio-inovacinio banko krizės po kelių dienų gali būti sustabdyta, kai bus perpildyti visi produkcijos rezervuarai. Įmonės direktorius įsitikinęs, kad dėl banko krizės ūkyje kils grandininė reakcija.

Ignalinos AE atsiskaitymus su Rusija už atominį kurą tvarkė per Lietuvos akcinį-inovacinį banką, kurio veikla sustabdyta. Jėgainės direktoriaus žiniomis, Rusija nespėjo gauti pinigų už kurą, kurį šiomis dienomis turėjo atsiųsti į Lietuvą.

Be minėtų įmonių LAIB sąskaitas turi "Lietuvos energija", "Alytaus tekstilė", "Snaigė" ir kitos didžiosios įmonės.

LAIB yra didžiausias Lietuvos privatus komercinis bankas. Jis turi 16 proc. visų gyventojų indėlių ir 13 proc. visų bankų aktyvų, t.y. gyventojų santaupos jame siekia apie 300 mln. litų, o aktyvai 900 mln. litų. Jo akcinis kapitalas dabar yra didžiausias ir siekia 42,117 mln. litų. Iki Naujųjų Metų jį planuota padidinti iki 82 mln. litų. LAIB aktyvai

lapkričio 1 dieną buvo 952 mln. litų, bankas turi 60 atstovybių įvairiuose Lietuvos miestuose, jame dirba apie 1100 žmonių.

Kituose 12-je bankrutavusių ar patyrusių finansinių sunkumų bankuose gyventojų indėliai siekia apie 50-60 mln. litų.

Gruodžio 20 dieną Vyriausybė išplatino pareiškimą, kuriame sakoma, kad banką prie rizikos slenksčio atvedė neatsakinga banko vadovybės veikla, kai nemaža dalis kreditų buvo suteikiama mažesnėmis palūkanomis negu pats bankas mokėjo išduodant kreditus. Vyriausybė pareiškė, kad Lietuvos banko radikalų sprendimą, nes tik tokiu būdu gali būti išsaugotos esamos banko ir indėlininkų lėšos.

"Mes tikimės, kad per 2-3 mėnesius krizė bus įveikta, ir piliečiai bus informuoti apie savo indėlius",- sakoma Vyriausybės pareiškime.

Premjeras A. Šleževičius tvirtina, kad Vyriausybės ir Lietuvos banko veiksmams, restruktūrizuojant šalies bankinę sistemą, visiškai pritaria TVF ir Pasaulio bankas.

Gruodžio 21 dieną Seimas skubos tvarka priėmė įstatymą "Dėl priemonių komercinių bankų likvidumui palaikyti".

Išstatymas suteikia teisę Vyriausybei teikti valstybės garantijas tarpbankinėms paskoloms, kurios būtų suteikiamos bankams, turintiems likvidumo problemų. Tokių garantijų visiems

bankams suma neturi viršyti 300 mln. litų.

Naujasis įstatymas priimtas specialiai tam, kad būtų galima padėti krizės ištiktam Lietuvos akciniam-inovaciniam bankui.

Gruodžio 27 dieną Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas, kalbėdamas radijos stočiai "Radiocentras" pabrėžė, kad jis mano, jog Lietuvos Centrinio banko vadovai bei Vyriausybė padės krizės ištiktiems bankams ir iki sausio 9 dienos bankų krizę turėtų būti įveikta.

Lietuvos spauda plačiai reagavo į krizę dviejuose stambiausiose komerciniuose bankuose. Apžvalgininkai nurodo galimas krizės sprendimo kryptis - indėlininkams bus grąžinti indėliai 10 metų bėgyje arba bus tiesiogiai taikomas indėlių draudimo įstatymas.

Krizė palietė ne tik stambiausias Lietuvos įmones, bet ir pavienius indėlininkus, kurių skaičius siekia virš 100,000.

Tarptautinio Valiutos Fondo atstovas Lietuvoje mano, kad tai, ką dabar Vyriausybė daro yra nebandymas sustabdyti krizę, o tik paruošto plano dalis. Šie žodžiai iššaukė žurnalistų spekuliacijas apie galimą šamokslą, siekiant paimti visą bankininkystę į vienas rankas.

Indėlininkai ir įmonių vadovai tikisi priemonių, skirtų krizės išsprendimui, pasibaigus "apmirusiam" švenčių laikotarpiui.

pagal AGEF

Vilniaus Žalgirio staklių gamykla palikta be šilumos dėl neapmokėtų sąskaitų. Darbininkai šildosi prie krosnelės. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

Pabėgėliai jau ir Lietuvoje tampa bėda

Gruodžio 14 dieną Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro valdybos pareigūnas, viešėdamas Vilniuje pareiškė, kad padėti Lietuvai įgyvendinti pabėgėlių įstatymą suinteresuotos Šiaurės šalys. Tokiu būdu jos nori išvengti bent dalies pabėgėlių ten patekusių per Baltijos šalis ir išsiųsti juos ten, per kur atvyko. Jis sakė, kad Baltijos šalys privalės priimti pabėgėlius, nes kitaip bus neįmanoma įvesti bevizį režimą tarp Baltijos ir Šiaurės šalių.

Lietuva buvo pirmoji iš Baltijos šalių šią vasarą priėmusi pabėgėlio statusą reglamentuojantį įstatymą ir tapo labiausiai į Rytus nutolusia valstybe, įsipareigojusia priimti dėl objektyvių priežasčių savo šalį palikusius žmones.

Ekspertų vertinimu, Pabėgėlių įstatymo įgyvendinimui Lietuvoje reikės apie 14 milijonų litų. Šiam tikslui Lietuvos vyriausybė kitiems metams skyrė 460 tūkst. litų. Likusią reikalingą paramą žada skirti Šiaurės šalių vyriausybės ir JT pabėgėlių reikalų taryba.

Pabėgėlių klausimas Lietuvoje vis aštrėja. Šiomis dienomis Marijampolės rajone sulaikytas eilinis beveik šimto žmonių būrys

iš Vidurio ir Pietų Azijos valstybių. Dėl jiems neįprastų oro sąlygų bei maisto, pabėgėliai serga, vienas jų netgi mirė.

Nepavykstant išvykti toliau į Vakarus, pabėgėliai ėmė kauptis Lietuvoje. Baltarusija, iš kurios jie dažniausiai atvyksta per blogai saugomą sieną, atgal juos priimti atsisako, kadangi tarp abiejų šalių tuo klausimu nėra pasirašyta kokios nors sutarties.

AGEF

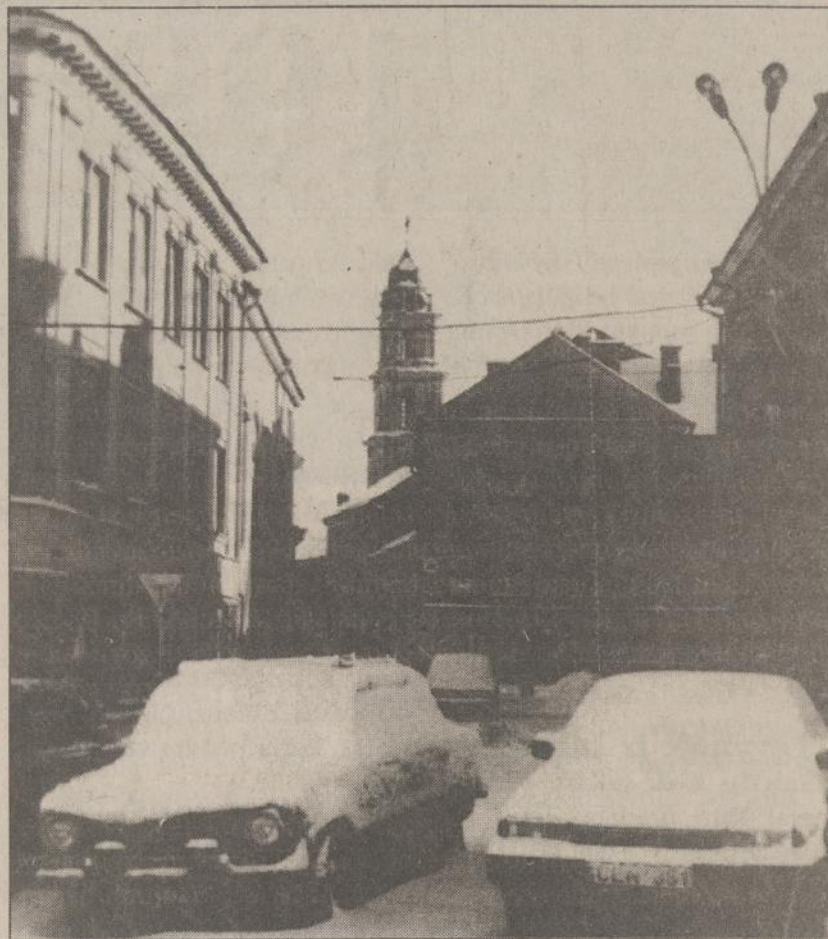
-- **Lietuvos Seimas** gruodžio 20 dieną pritarė Lietuvos dalyvavimui NATO vadovaujamoje taikos įvedimo misijoje Bosnijoje.

Numatoma, kad Lietuvos kariškiai drauge su 16 NATO priklausančių valstybių bei 14 kitų šalių atstovais Bosnijoje bus 1996 metų vasario - rugpjūčio mėnesiais. 36 Lietuvos kariškiai tarnybą atliks Danijos bataliono sudėtyje. Iš viso operacijoje dalyvaus apie 60 tūkst. kariškių.

AGEF

Su Naujaisiais

1996-aisiais Metais!

Vilnius žiemą. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

Lietuva turėtų tapti ES nare iki 2000 metų

Gruodžio 16 d. Lietuvos prezidentas A. Brazauskas Madride kartu su kitų Vidurio Europos valstybių vadovais dalyvavo susitikime su Europos Sąjungos valstybių ir vyriausybės vadovais.

Prieš šį susitikimą, narystės ES siekiančios valstybės buvo pareiškę pageidavimą, kad jame būtų priimtas sprendimas pradėti derybas dėl įsijungimo ne vėliau kaip praėjus pusmečiui po ES tarpvyriausybinių konferencijos. Ji prasidės kitų metų kovo pabaigoje Turine (Italija).

Į Madride priimtą baigiamąjį pareiškimą buvo įtrauktas sakiny, kuriuo pažymima, kad visos šios šalys bus laikomos lygiomis. ES vadovai pavedė Europos Komisijai paruošti atskirą pranešimą apie kiekvieną į ES norinčią įsijungti Vidurio Europos valstybę, taip pat išnagrinėti, kaip plėtimasis apskritai paveiks Europos Sąjungą ir jos biudžetą.

Šie pranešimai turi būti paruošti dar prieš pasibaigiant tarpvyriausybinei konferencijai, kad Europos Sąjungos vyriausybė galėtų kuo greičiau nuspręsti, kada pradėti derybas dėl narystės su tomis šalimis, kurios atitinka demokratijos ir rinkos ekonomikos reikalavimus.

Kaip žinoma, prieš pat Madrido susitikimą, Lietuva oficialiai įteikė prašymą priimti ją į ES.

AGEP

"Mažeikių Naftos" finansinė patarėja tapo JAV bendrovė

Gruodžio 14 bendrovės "Mažeikių nafta" finansiniu patarėju konkurso keliu pasirinkta JAV bendrovė "Public Resources Infrastructure" (PRI).

Bendrovė maždaug per 4 mėnesius po sutarties pasirašymo pažadėjo surasti gamyklai 30 mln. JAV dolerių paskolų apyvartinėms lėšoms, iš kurių gauta dalis pelno būtų panaudota benzino gamybos modernizavimui bei kitiems smulkesniems projektams. Paskolas tikimasi gauti 2-3 metams su ne didesnėmis kaip 10-12 proc. metinėmis palūkanomis. Konkurso laimėtojai taip pat tikisi surasti dar 80 mln. dolerių ilgalaikių paskolų (10-čiai metų). Šios lėšos reikalingos naftos perdirbimo alkilinimo įrenginių statybai. Jei projektą pavyktų įgyvendinti, Mažeikių įmonė taptų viena moderniausių pasaulyje ir gamintų labai aukštos kokybės naftos produktus.

Pernai gruodį "Mažeikių nafta" be konkurso pasirašė sutartį su bendrove "ABB Lummus Crest, Inc.", kuri pažadėjo surasti gamyklai reikalingų apyvartinių lėšų ir padėti rekonstruoti benzino gamybą. Tačiau dėl įvairių priežasčių sutarties įgyvendinti nepavyko.

AGEP

"Atsiminimai" išvydo šviesą

Šiauliu "Aušros" muziejaus rūpesčiu 1000 egz. tiražu išleista Emilijos Putvinskienės knyga "Atsiminimai". Muziejuje atidaryta paroda, skirta šios kultūros ir visuomenės veikėjos 120-osioms gimimo metinėms.

Ypač plačiai E. Putvinskienė žinoma kaip Šaulių sąjungos moterų garbės pirmininkė ir garbės vadė. Jos vyras Vladas Putvinskis buvo Šaulių sąjungos įkūrėjas ir ideologas. "Atsiminimuose", apimančiuose 40 metų laikotarpį (1889 - 1929), per šeimos - nacionalinio išsivadavimo judėjimo dalyvės, knygnešių globėjos, lietuvių puoselėtojos - istoriją pateikiama plati tuometinės Lietuvos kultūrinio, visuomeninių įvykių panorama. Tų įvykių liudytojais Šilo Pavėžupio dvaras buvo tapęs draudžiamos lietuviškos spaudos paskirstymo vieta, kuri laiką čia redaguotas "Varpas". Dvare slapta rinkdavosi lietuvių inteligentai P. Višinskis, J. Jablonskis, G. Petkevičaitė - Bitė, P. Avižonis, Žemaitė, čia buvo kuriamos slaptos lietuviškos mokyklos.

Atsiminimai, rašyti dviejuose storuose sąsiuvinuose, Atgimimo metais buvo rasti užkasti žemėje buvusiam Grauzikų dvare (Kelmės r.) drauge su kitu Putvinskių šeimos archyvu. Paslėpti bidone, visai neblogai išsilaikė.

LA

KOKIE BUVO 1995-ieji?

Palaikant ilgametę "Darbininko" tradiciją apžvelgti besibaigiančius metus bent trumpai peržvelgiame kai kuriuos įvykius Lietuvoje, o ypač išeivijos gyvenime. Įvairios organizacijos ruošė suvažiavimus, judino kultūros ir politikos veiklą. Palaikant veikėjų entuziazmą, paskirta eilė premijų. Organizacijos ar pavieniai asmenys minėjo veiklos, amžiaus sukaktis. Su pagarba ir liūdesiu palydime ir mūsų mirusiųsius.

Tėvynėje ir šalia jos

Sausio 1 d. sukako penkeri metai kaip pradėtas leisti didžiausias Lietuvos dienraštis "Lietuvos rytas".

Sausio 13 d. nuo Antakalnio kapinių pradėję, 9 kilometrus iki Televizijos bokšto Gyvybės ir mirties keliu bėgo apie tūkstantį bėgikų. Žuvusiems už Lietuvos laisvę atminti skirtas bėgimas Laisvės gynėjų dieną organizuotas ketvirtą kartą.

Vasario 15 d. Veiviržėnuose, Klaipėdos rajone, kun. Antanas Zdanavičius šventė savo 100 metų amžiaus sukaktį. Koncelebracinėms padėkos mišioms vadovavo ir pamokslą pasakė Telšių vysk. Antanas Vaičius. Nepaisant darbo dienos, bažnyčia buvo pilna tikinčiųjų.

Kovo 11 d. prieš penkerius metus Lietuva paskelbė vėl atstatanti savo nepriklausomybę.

Birželio 1 - 15 dienomis vysk. Motiejus Valančiaus blaivybės sąjūdis skelbė susilaikymą nuo alkoholinių gėrimų vartojimo šūkiais: "Negamink! Neprekiauk! Nepirk! Negerk! Nevaišink!"

Liepos 15 d. oficialiai pranešta, kad liepos 12 d. įvykdyta mirties bausmė Boris Dekanidžė. Jis buvo nuteistas už dienraščio "Respublika" žurnalisto Vito Lingio nužudymo organizavimą.

Rugpjūčio 2 d. Vilniuje buvo išrinkta "Gražiausioji pasaulio lietuvaitė - 95". Ja tapo dvidešimtmetė Asta Muralytė iš Plungės. Ji yra Vilniaus aukštesniosios prekybos mokyklos antrojo kurso studentė.

Rugsėjo 27 d. du Lietuvos oreiviai - kaunietis gydytojas Gintaras Šurkus ir "Lietuvos avialinijų" kapitonas Valerij Machnorylov - pirmą kartą perskrido Baltijos jūrą oro balionu.

Spalio 4 d. buvo privatizuota Lietuvos didžiausioji naujienų agentūra ELTA. 20% akcijų išpirko pačios agentūros darbotojai, o 80% - Lietuvos Vyriausybė.

Spalio 30 d. Antakalnio kapinėse Vilniuje atidengtas paminklas laisvės kovotojams. Prezidentas A. Brazauskas ragino suvokti asmeninę atsakomybę, siekiant "geidžiamiausio tikslo - santarvės, to kartinio demokratijos, laisvės ir nepriklausomybės akmens".

Spalio 30 d. Briuselyje Lietuvos užsienio reikalų ministras Povilas Gylys ir Europos Sąjungos įgaliotinis Hans Van Den Broek pasirašė Europos Sąjungos atstovybės Vilniuje steigimo sutartį.

Lapkričio 3 d. alpinistas Vladas Vitkauskas iškėlė Lietuvos vėliavą aukščiausioje Australijos viršukalnėje Tadas Kosčiūška. Ta pati Trispalvė jau plevėsavo aukščiausiųjų Azijos, Eurazijos, Šiaurės Amerikos, Antarktidos, Afrikos ir Europos kalnų viršūnėse.

Lapkričio 14 d. už nepasitiekimą A. Šleževičiaus Vyriausybę balsavo 57 Seimo nariai, 5

balsavo prieš, 3 balsavimo biuleteniai buvo sugadinti. LDDP frakcijos nariai, kurių yra 68 balsavime nedalyvavo. Pagal Seimo statutą, kad interpeliacija pavyktų, reikėjo 71 balso.

Lapkričio 17 d. iš Catholic Medical Mission Board New Yorke išsiųstas 30-tas talpintuvas Lietuvoje stokojantiems broliams ir sesėms. "Pagalba Lietuvai" organizacija, kuriai vadovauja Robertas Boris, suorganizavo vaistų, drabužių ir maisto siuntas, kurių bendra vertė siekia \$17,500,000.

Per pirmąjį 1995 metų pusmetį Lietuvos užsienio prekybos balansas buvo neigiamas - daugiau prekių įvežta nei išvežta. Pagrindinė Lietuvos užsienio prekybos partnerė yra Rusija. Antrą vietą užima Vokietija.

Lietuva pirmąją pasauliję pagal savižudybių skaičių - šimtui tūkstančių gyventojų tenka 46 savižudybės.

Suvažiavimai

Kovo 25 d. Lemont, IL, įvyko Lietuvių Fondo 32-asis visuotinis narių suvažiavimas.

Kovo 25 d. Mississauga, Ont., įvyko Kanados lituanistinių mokyklų ir kursų mokytojų suvažiavimas.

Balandžio 22 - 23 dienomis Londone įvyko Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjungos ir Lietuvių Namų Bendrovės atstovų suvažiavimas.

Balandžio 29 d. Brooklyn, NY, įvyko metinis Tautos Fondo atstovų suvažiavimas.

Birželio 23 - 25 dienomis Oak Lawn, IL, įvyko Lietuvių evangelikų liuteronų Bažnyčios išeivijoje 8-tas sinodas.

Liepos 30 - rugpjūčio 8 dienomis Hüttenfelde, Vasario 16-osios gimnazijos patalpose, Vokietijoje, vyko Europos lietuviškųjų studijų 42-oji savaitė.

Rugpjūčio 6 - 13 dienomis Dainavos stovyklavietėje vyko JAV LB Švietimo tarybos surengta mokytojų, tėvų ir jaunimo studijų savaitė.

Rugpjūčio 9 - 13 dienomis Novi, MI (Detroito priemiestyje) vyko Lietuvos Vyčių seimas, kuriam buvo parinktas šūkis: "Mūsų kilmė - Dievo dovana".

Rugpjūčio 12 - 19 dienomis Kennebunkport, Me, vyko ateitininkų sendraugių poilsio kultūrinė savaitė.

Rugpjūčio 13 - 20 dienomis Dainavos stovyklavietėje vyko Lietuvių tautinių šokių instituto surengti tautinių šokių vadovų ir mokytojų kursai.

Rugpjūčio 17 - 20 dienomis

Chicagoje vyko Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Moterų 46-asis seimas.

Rugpjūčio 20 - 27 dienomis Dainavos stovyklavietėje vyko Lietuvių Fronto Bičiulių studijų savaitė.

Rugsėjo 2 - 3 dienomis Chicagoje, Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus patalpose vyko Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio ir Mažosios Lietuvos Fondo suvažiavimas.

Rugsėjo 7 - 10 dienomis Camp Randors, Watervliet, MI, vyko Santaros - Šviesos 42-sis suvažiavimas.

Rugsėjo 16 d. Lietuvių tautodailės Instituto suvažiavimas įvyko Gananoque, Ont., Kanadoje.

Rugsėjo 22 - 23 dienomis Clevelando priemiestyje Wickliffe, OH, įvyko seniausios lietuvių išeivijos bendruomeninės organizacijos - Susivienijimo Lietuvių Amerikoje - 65-asis suvažiavimas.

Rugsėjo 23 - 24 dienomis Dainavos stovyklavietėje įvyko Lietuvių Skautų Sąjungos, už Lietuvos ribų atkūrimo 50 metų sukaktį minint, LS Brolijos ir LS Seserijos skautininkų-ių suvažiavimas.

Rugsėjo 29 - spalio 1 dienomis Hüttenfelde, Vasario 16-osios gimnazijos patalpose įvyko XV-asis lietuvių kultūros instituto suvažiavimas.

Spalio 6 - 8 dienomis Lietuvių Centre, Lemont, IL, ir Jaunimo Centre, Chicago, IL, vyko Lietuvių Skautų Sąjungos Tarybos akivaizdinis suvažiavimas.

Spalio 9 - 10 dienomis Putnam, CT, įvyko Lietuvių Kunigų Vienybės metinis seimas.

Spalio 14 - 15 dienomis St. Petersburg, FL, vyko JAV LB XIV tarybos antroji sesija.

Lapkričio 4 d. Chicagoje įvyko Amerikos Lietuvių Tarybos (ALTo) 55-sis metinis atstovų suvažiavimas.

Lapkričio 9 d. St. Petersburg, FL, Lietuvių klubo namuose įvyko ALFo direktorių suvažiavimas.

Lapkričio 18 d. Detroit, MI, Dievo Apvaizdos Kultūros Centre įvyko Šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos (ŠALFASS) visuotinis metinis suvažiavimas.

Lapkričio 24 - 25 dienomis Chicagoje įvyko JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos suvažiavimas.

Gruodžio 27 - sausio 1 dienomis Kanadoje, prie Bolton, Ont., vyko moksleivių ateitininkų tradiciniai žiemos kursai.

Premijos

Gegužės 7 d. Lietuvos Prekybos Rūmų organizacija "Man of the Year" žymenį įteikė Frank Zapolui, Chicagos lietuvių veikėjui, Lietuvos Vyčių tautinių šokių grupės ilgamečiui vadovui.

Birželio 22 d. Vilniuje įteikta Antano Vaičiulaičio pirmoji premija Romualdui Granauskui už novelę "Su peteliške ant lūpų".

Rugsėjo 3 d. Chicagoje įteiktos dr. Vydūno vardo premijos, paskirtos Mažosios Lietuvos Fondo. I premija - \$5,000 - paskirta Vilniaus universiteto Knygotyros katedros vedėjui prof. dr. Domui Kaunui, II premija - \$1,555 - Klaipėdos universiteto docentei, muzikologei dr. Danutei Petrauskienėi, kita II premija - \$1,500 - Klaipėdos universiteto docentui dr. Albertui Juškai.

Spalio 21 d. paskirto religinio konkurso "Krikščionybės idealų ugdymas" premijos: \$3,000 paskirta vaikų savaitraščiui "Kregždutei", \$1,500 paskirta Matulaičio parapijos Vilniuje jaunimo grupei. Premijų mecenatas - prel. dr. Juozas Prunskis.

Spalio 26 d. paskirtos "Dirvos" novelės konkurso premijos I - oji Andriui R. Mironui iš JAV, antroji - Vladui Vyšniūnui iš Lietuvos.

Spalio 29 d. rašytojai Aurelijai Balašaitienei Clevelande įteikta Ohio lietuvių gydytojų draugijos kultūrinė premija.

Lapkričio 5 d. Chicagos Jaunimo Centre JAV LB Kultūros tarybos premijų šventėje įteiktos premijos: žurnalistikos - rašytojai ir redaktorei Danutei Bindokienei, meno - skulptoriui Ramojui Mozoliūskui, muzikos (padalinta į tris dalis) - Lietuvių Operai, "Dainavos" ansamblio vadovui Dariui Polikaičiui iš Clevelando ir Dievo Motinos parapijos chorvedei Ritai Kloriei. Muzikos garbės premijos paskirtos solistams: Stasiui Barui, Algirdui Brazilui, Danai Stanikaitytei, Aldonai Stempužienei ir Jonui Vazneliui. Premijų mecenatas - Lietuvių Fondas.

Gruodžio 7 d. paskirtos "Darbininko" konkursų premijos. Novelės I premiją laimėjo Aurelija Balašaitienė iš Clevelando, II premiją - Jurgita Žemaitytė iš Kretingos. Religinio turinio straipsnio II premiją laimėjo Jurgita Žemaitytė iš Kretingos.

Lietuvių Rašytojų Draugijos premija paskirta Julijai Švabaitėi-Gylienei.

Korp! Giedra "Lietuvės labiausiai pasižymėjusios krikščioniškų idealų tarnyboje" premiją pa-

skyrė savaitraščio "Dienovidis" redaktorei Aldonai Žemaitytei. Istorikei Daliai Kuolytei už jos indėlį, leidžiant "Laisvės kovų archyvą", 4,000 litų premiją paskyrė "Laisvę" fondas lietuviškai kultūrai ugdyti.

Sukaktys

Sausio 1 d. vysk. Pauliui A. Batakiui, OFM, sukako 70 metų, o rugsėjo 15 d. - 45 m. kunigystės.

Sausio 1 d. kun. Placidui Barui, Ofm, sukako 75 metai.

Sausio 1 d. kun. Jonui Pakalniškiui sukako 80 metų am-

žiaus.

Sausio 8 d. kun. Jonas Kidykas, SJ, atšventė 90 metų, o rugpjūčio 27 d. - 60 metų kunigystės jubiliejus.

Sausio 15 d. kun. Vaclovas Šilauškas atšventė 80 metų, o liepos 7 d. - kunigystės 55 metų sukaktis.

Sausio 28 d. kun. dr. Antanas Liūima, SJ, atšventė 85 metų sukaktį.

Vasario 18 d. Petronėlei Orintaitei, pedagogei, rašytojai ir poetei, sukako 90 metų.

(nukelta į 3 psl.)

PSICHOLOGĖ NIJOLĖ KUDIRKA, Ph.D.: pagalba sprendžiant asmenines, darbo ir šeimos problemas. Jei depresija, nerimastis ar nervinė įtampa kankina Jus ir kenkia Jūsų gyvenimo sėkmei, Jūs galite tą padėti pakeisti. Konsultacijos su profesionale psichologijos daktare, kuri turi 20 metų patirtį, Jums padės. Kalba lietuviškai. Priėmamos kainos. Privatus kabinetas Manhattano centre. Tel. (212) 254-2150.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekiliojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KĖPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Račžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642

Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Kasolino MEMORIALS

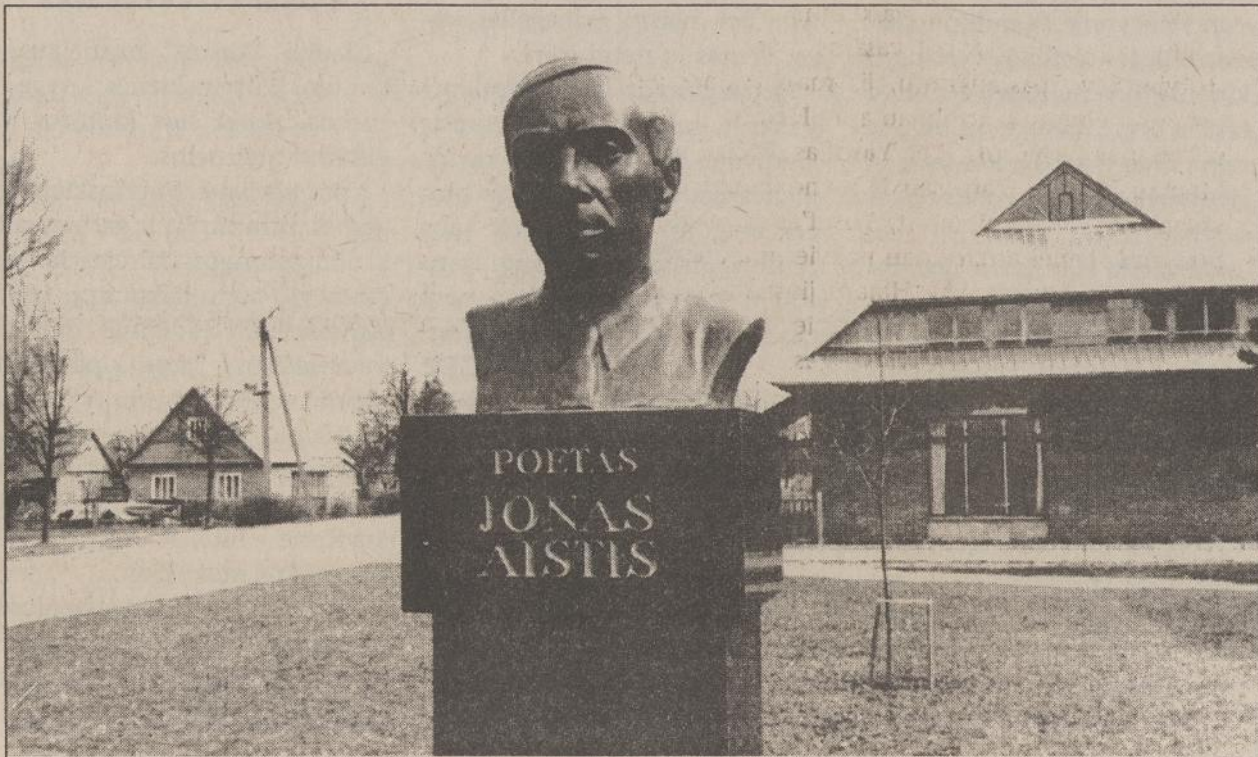
66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379

PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150

- TAI MŪSŲ VIENINTĖLE VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALE -

+

KVEČAS JONAS
1933 + 1976

Rumšiškės miestelyje atidengtas paminklas poetui Jonui Aistini. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- ✦ LĖKTUVAI
- ✦ LAIVAI (CRUISES)
- ✦ TRAUKINIAI (AMTRAK)
- ✦ AUTOBUSAI
- ✦ NUOMOJAMOS MAŠINOS
- ✦ VIEŠBUČIAI
- ✦ IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS

GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESCIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL.: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207

Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637

Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in July

POSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Apie nerudenėjančius "Pavasario balsus"

Ką tautai gali reikšti viena knyga? Kaip viena po kitos dailiai išdėliotos, raštingo žmogaus be vargo atpažįstamos raidės gali keisti tautos kultūrą, likimą, galvosena, įtvirtinti ją kaip savitą, nepakeičiamą, svarbią ne tik jai pačiai? Čia nekalbu apie Šventą Raštą, kurį kiekvienai kartai derėtų išsiversti ar bent jau atsargiai pasiredaguoti, nes kalba kinta sulig kiekviena užgimstančia karta.

Yra viena knyga, kuriai šiemet sukanka šimtas metų, o ją vis dar galima prilyginti valstybės įkūrimui, rašto pradžiai, nepriklausomybės triumfui, pergalei prieš šėtonišką penkių, nebeatgaunamų, dešimtmečių okupaciją. Tai Maironio "Pavasario balsai" - rinkinys, kurį įkvėpė tauta savo didžiais žygiais, didinga, didvyriška praeitimi ir būsimo atgimimo ateities lūkesčiais. Po to ji tarsi jau nebe-priklausė Maironiui. Jo žodžiai tapo mūsų prosenelių, senelių, tėvų, galop mūsų pačių žodžiais, kuriuos tariame, rašome, giedame, kuriuose ieškome atspirties negandų valandą, kuriais ginamės, kurie yra tapę mūsų dvasios namais.

1895 m. pasirodė "Pavasario balsai" stebino savo neregėtai skaidria, švytinčia lyrikos kalba, tekančia lėtai, iškilmingai ir atveriančia lietuvių pasaulį taip, kaip niekas ligi tol nebuvo atvėręs. Maironio tėvynės meilė, tėvynės branginimo idėja, vainikuojanti aukščiausios poetinės prabos kūrinius, įkvėpė ir sukūrė ištisą poetinę mokyklą, kūrybingai ugdė lietuvių pilietiškumą. Tėvynė Maironiui esminis pasaulėvaizdžio centras, apie kurį sukasi visi žmogaus siekimai, jausmai, poelgiai, jai skirtos visos mintys, todėl ji suvokiama kaip harmoninga gamtos, kultūros, istorijos ir žmogaus jungtis. "Pavasario balsai" liudijo, kad tauta jau subrendo įvairialypei ir įkvėptai saviraiškai - politinei, ekonominei, kultūrinei. Nors iki nepriklausomybės dar buvo toli...

Laukiant Naujųjų metų ir nerimaujant dėl ateities, kuri kadaise taip rūpėjo Maironiui, turime atsigręžti į save ir pripažinti, kad "Pavasario balsai" nepaseno nė per agunos grūdą, bet, kita vertus, dabarties laikui labiau tinka Maironio satyros nei lyrika. Kiekvienas poeto satyros žodis visiškai atitinka šiandieninę Lietuvos gyvenimo situaciją - neteisybė, menkadvasiškumą, žiaurumą, grobuoniškumą, pavyda. Vilkimės, jog ateinantieji metai bent kiek gebės išsklaidyti užsitęsusių krizės kartelių, išskaidrins mūsų neviltingą, nepasitikėjimą ir baimę, versdami šiuos negandingus jautimus džiaugsmu, tikėjimu, ramybe. Pagiežos, pykčio ar persekiojimo apimtuosius tegalima tik atjausti - iš tikro juos sekioja jų pačių nekaip tepraleisto gyvenimo nuosėdos, išpūstos ambicijos, neišsipildę troškimai. Moraliai, giliai tikinčiam ir mąstančiam žmogui niekur ir niekada nebus lengva ištvirti socialinę tikrovę, kurioje vyrauja asmeniniai materialios naudos, garbės ir valdžios siekiai. Antra vertus, tylaus mąstymo žmogus visada gali pasirinkti kontempliaciją kaip vieną iš sau priimtinausių tikrovių, kurioje jis atsiveria ir kurioje jam atveria-ma. O jei nebenustumiami abejonių debesys užgultų sielą, teatsi-mena jis Šv. Aurelijaus Augustino ištarmę: "Paklausykime, ar kartais mūsų nepaguos, nepakels, nesuteiks vilties, kad kelyje nepakly-s-tume. Mes juk bėgame, ir bėgame į tėvynę. Ir jei neturime vilties ją pasieksia, ta neviltinga mus sekina. Tačiau tas, kuris nori mūsų atėjimo, idant išsergėtų mus tėvynėje, stiprina kelyje".

Aukštyn širdis! Laimingų Naujųjų Metų!

KJ

Žmogus - judanti kryžkelė

Prof. prel. Antanas Rubšys

20

Kartkartėmis vaikas nori patarnauti ar patarnauja. Prieš duodamas pinigėlį, išmokau atsiklausti bent akimis tėvą ir vyresnį asmenį.

Stabtelėjame arbatai prie arbatinės Murato slėnyje. Visi nuskuba į arbatinę. Vieta spalvinga. Šalia arbatinės atminų krautuvėlė ir degalinė. Keleiviams besiišsint, nuplaunamas autobusas. Gaila, kad langai vis dulkinai.

Prieš pasiekiant Erzurumą, pravažiuojame dvi eismo nelaimės. Pirmoje du sunkvežimiai buvo susidūrę. Žmonių aukų, atrodė, nebūta. Antroje nelaimėje sunkvežimis, mirtinai užgavęs žmogų, nužėdė sau Irano sienos link. Rytinė Turkija - kontrastų šalis. Čia raiti piemenys ramiai tebegano avių kaimenes, o naujais vieškeliais, gąsdindami avis, zuja sunkiai pakrauti sunkvežimiai. Irakui su Iranu kariaujant, per Turkiją Rytų Europą aprūpina Iraną. Vieškeliai tarp Agri ir Erzurumo sutinkamė rytų linkme riedančias sunkvežimių vilkstines. Daug sunkvežimių turi Bulgarijos ženklus.

Ši vakarą Erzurume šilčiau

Didelis skirtumas nuo vakar. Malonu, nes atšilo. Gatvėse daug žmonių. Stabteliu kavinėje nusipirkti turkiškų skanėstų. Būriai jaunimo. Vienas vaikinąs prašnekina anglų kalba. Giriasi perkas ledų savo draugams. Žiūriui, kad jo draugai - draugės. Sakau, kad turi gerą skonį. Dar pridėdu, kad jeigu jis yra toks pat geras studentas, kaip jo skonis pasirenkant draugus, jis toli nueis. Nė kiek neparaudęs, jis išverčia mano žodžius savo draugėms. Kai kurios šiek tiek raustelėja, bet juokiasi su dėkingu šypsniu.

- Merhaba! Enjoying our city? ("Labas! Džiaugiatės mūsų miestu"?)
- mane kalbina viešbučio darbuotojas.
- Turite gražių dalykų Erzurume, - atsakau.
- Galbūt tau, bet ne mums... - ištaria. Nežinau, kokia prasme jis

Kokie buvo 1995-ieji?

(atkelta iš 2 psl.)

Vasario 24 d. vysk. Charles A. Salatkai sukako 50 metų kunigystės. Vasario 25 d. kun. Vytautas Pikturna atšventė amžiaus 80 metų sukaktį.

Kovo 4 d. seselė M. Bernarda Venckutė, kazimierietė, muzikė ir kompozitorė, šventė vienuoliškų įžadų 75 metų sukaktį. Jubiliatė gimė 1902 m. Batakiuose.

Kovo 4 d. kun. dr. Zenonas Smilga atšventė kunigystės 45 metų sukaktį.

Kovo 5 d. Sunny Hills, FL, paminėta choro, pavadinto "Ant-raja jaunyste", 15 metų sukaktis.

Kovo 21 d. Elena Gerutienė, diplomato dr. A. Geručio našlė, gyvenanti Šveicarijoje, paminėjo amžiaus 95 metų sukaktį.

Balandžio 2 d. Chicagoje prieš 45 metus iš Lietuvos atvykę kariai ir karininkai susibūrė į organizaciją "Ramovė". Pirmąją vadovybę sudarė: gen. P. Plechavičius, gen. V. Mieželis, plk. A. Reklaitis, mjr. P. Linkus ir kpt. B. Michalevičius.

Balandžio 3 d. kun. Liudas Januška, OFM, atšventė kunigystės 30 metų sukaktį.

Balandžio 11 d. kun. dr. Valdemaras Cukuras atšventė amžiaus 80 metų sukaktį.

Balandžio 11 d. prel. Leonui Peck - Pečiukevičiui sukako mažiau 80 metų.

Balandžio 23 d. meno ansamblis "Dainava" Chicagoje veiklos 50 metų sukaktį paminėjo koncertu.

Balandžio 23 d. 20 metų veiklos sukaktį paminėjo šaulių "Trakų" rinktinė.

Balandžio 29 d. kun. Pranciškui Giedgaudui, OFM, sukako 75 m. amžiaus.

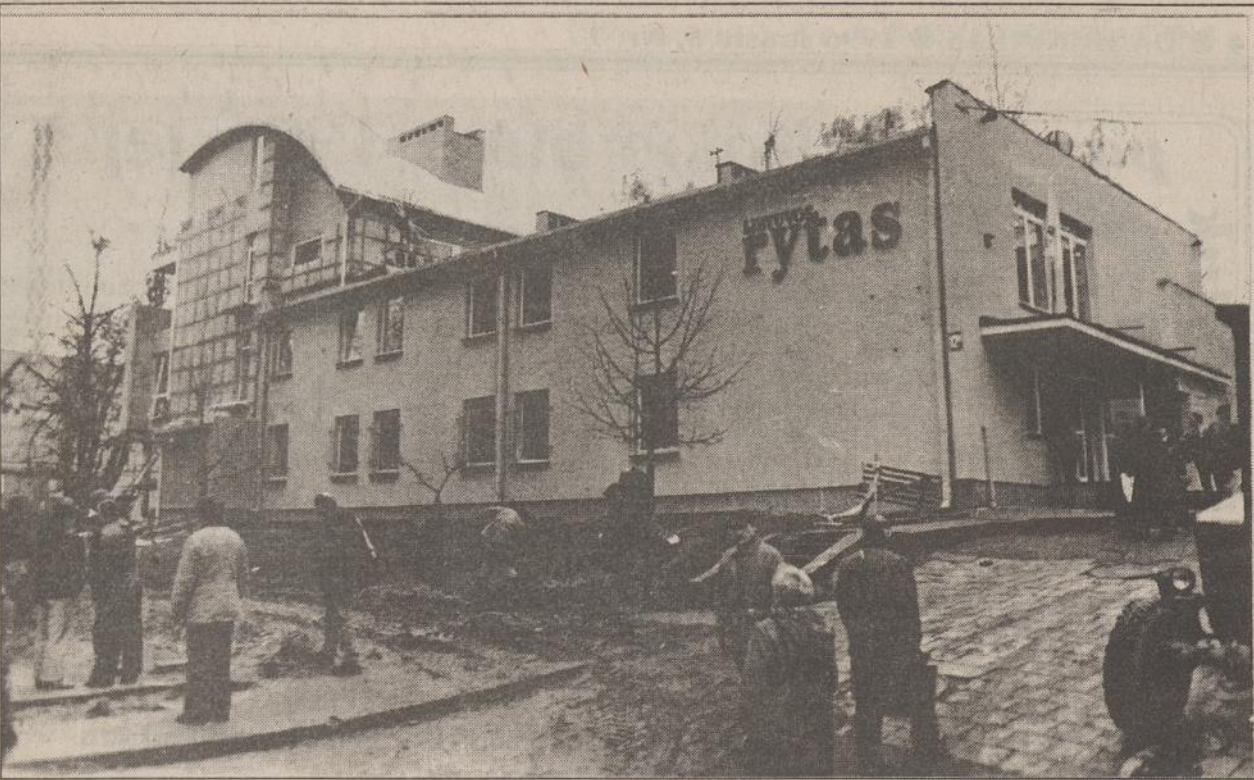
Balandžio 30 d. 85 amžiaus sukaktį paminėjo dr. Juozas Kriaučiūnas, Putnam, CT.

Gegužės 4 d. suėjo 20 metų kai Brooklyn, NY, Kultūros Židinio patalpose veikia Antano Maceikos vardo biblioteka.

Gegužės 5 d. kun. Albertui Bračinskui sukako 55 metai kunigystės.

Gegužės 5 d. prel. Domininkui Pociui sukako kunigystės 50 metų.

Gegužės 7 d. veiklos 30 metų sukaktį paminėjo Juozo Dau-

Išsprogdintas "Lietuvos Ryto" pastatas. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

manto vardo šaulių kuopa, Los Angeles, CA.

Gegužės 11 d. kun. dr. Viktoras Rimšelis, MIC, paminėjo 80 metų sukaktį.

Gegužės 14 d. koncertu savo veiklos 45 metų sukaktį paminėjo Montrealio Aušros Vartų lietuvių parapijos choras.

Gegužės 26 d. sol. Stasys Baras atšventė amžiaus 75 metų sukaktį.

Gegužės 27 d. "Gintaras", Toronto lietuvių jaunimo ansamblis, vadovaujamas Ritos ir Juozo Karasiejų, paminėjo veiklos 40 metų sukaktį.

Birželio 24 d. kun. Jonas E. Rikteraitis sulaukė 70 metų amžiaus.

Birželio 29 d. kun. dr. Leonardui Andriekui, OFM, sukako kunigystės 55 metai.

Birželio 29 d. kun. Juozas Aranauskas, SJ, Montreal, Que., atšventė kunigystės 50 metų sukaktį.

Birželio 29 d. kun. Gediminas Kijauskas, SJ, atšventė amžiaus 65 metų, o birželio 18 d. - kunigystės 35 metų sukaktis.

Liepos 2 d. kun. Antanas Liubickas Argentinoje paminėjo kunigystės 40 metų sukaktį.

Liepos 2 d. Toronto, Ont., paminėta pedagogo ir visuomenininko dr. Petro Lukoševičiaus 75 metų amžiaus sukaktis.

Liepos 11 d. prel. Algimantas Bartkus paminėjo kunigystės 30 metų sukaktį.

Liepos 18 d. kun. Juozas J. Matutis atšventė amžiaus 80 metų sukaktį.

Rugpjūčio 6 d. Marijos Ne-

kalto Prasidėjimo lietuvių parapija East St. Louis, IL, atšventė 100 metų jubiliejų.

Rugpjūčio 11 d. kun. Jurgiui Gailiuišui, OFM, sukako 55 metai kunigystės.

Rugpjūčio 12 d. suėjo 50 metų, kaip buvo įsteigtas Amerikos Lietuvių Balso Radijo Klubas, Detroit, MI.

Rugpjūčio 13 d. Detroit, MI, atšvesta Šv. Antano lietuvių parapijos 75 metų veiklos sukaktis.

Rugpjūčio 15 d. paminėta skulptoriaus Vytauto Kašubos, New York, NY, amžiaus 80 metų sukaktis.

Rugpjūčio 16 d. kun. dr. Pauliui Rabikauskui, SJ, sukako 75 m. amžiaus.

Rugpjūčio 24 d. Hot Springs, Arkansas, kunigystės 50 metų sukaktį atšventė kun. Jonas Rusteika.

Rugsėjo 17 d. Philadelphiaje, PA, Lietuvių Moterų Klubų Federacijos vietinis klubas atšventė veiklos 45 metų sukaktį.

Rugsėjo 18 d. kun. Kazimieras Butkus atšventė amžiaus 75 metų sukaktį.

Rugsėjo 19 d. sukako 80 metų kaip buvo išleistas pirmasis laikraščio "Darbininkas" numeris.

Spalio 2 d. prieš 20 metų Illinois valstijoje inkorporuota Lithuanian Folk Dance Festival, Inc. institucija.

Spalio 8 d. kun. Antanas Micūnas, MIC, atšventė amžiaus 80 metų sukaktį.

Spalio 12 d. 75 metų sukaktį atšventė, poetas, kritikas, litera-

tūros ir dailės publicistas Henrikas Nagys.

Spalio 15 d. 90 metų veiklos sukaktį atšventė "Aušros Vartų" - vienintelė lietuvių parapija New York, NY. Dabartinis klebonas kun. dr. Eugenijus Savickis.

Spalio 15 d. Brooklyn, NY, Kultūros Židinyje stambiu renginiu pagerbta tautinių šokių mokytoja, kūrėja ir per 45 metus vadovavusi New Yorko tautinių šokių grupei "Tryptinis" Jadvyga Matulaitienė.

Spalio 21 d. Chicago, IL, Nekalto Prasidėjimo parapija užbaigė oficialų parapijos gyvavimo 80 metų sukakties minėjimą.

Spalio 21 d. prieš 80 metų Amerikoje pasirodė "Vytis", jaunimui skirtas žurnalas.

Spalio 22 d. prieš 40 metų oficialiai įkurta "Dainavos" stovyklavietė, Manchester, MI, kur tūkstančiai lietuviško jaunimo dalyvauja vasaros stovyklose, suvažiavimuose, kursuose.

Spalio 22 d. Clevelande, OH, paminėta "Dirvos" savaitraščio 80 metų sukaktis.

Spalio 23 d. suėjo 40 metų nuo Chicagos "Neries" sporto klubo įsteigimo. Jis atsirado susijungus anksčiau Chicagoje gyvavusiems "Perkūno" ir "Ateities" sporto klubams.

Spalio 27 d. kun. Pranas Dauknys sulaukė 75 metų amžiaus.

Lapkričio 3 d. poetė ir rašytoja laureatė Alė Rūta - Elena Nakaitė - Arbiene atšventė amžiaus 80 metų sukaktį.

Lapkričio 4 d. Hamilton, (nukelta į 4 psl.)

Taksistas aiškina, kad esu turistas. Kareivis ima lauko telefono ragelį, bet atsakymo vis nesulaukia. Leidžia toliau judėti. Privažiavus prie antrosios užkaros, net trys kareiviai pastoja kelią. "Uždrausta"! Išėjęs, puskarininkis barasi ant taksisto, kam drįsta užkardą varginti. Pasižiūri ir mane, į pasą ir bilietą. Ženklų parodau, kad man tereikia tik krėslų, nes turiu knygą ir noriu palaukti, kol bus atidarytas aerouostas. Puskarininkis jaunutis ir mandagus. Paliepia kareiviams paimti mano bagažą ir nunešti į budinčiojo namelį. Čia pora minkštų kėdžių ir stalas.

Su puskarininku bandomė kalbėtis vokiškai. Vyksta. Susipažįstame. Jis - Suleyman Uzelli iš Manisos miesto vakarinėje Turkijoje, 22 metų amžiaus. Baigęs karinį apmokymą ir puskarininkių mokyklą, nori būti liktiniu. Tėvas miręs, motina - gyva, turis vieną brolių ir vieną seserį. Sužinojęs mano kelionės tikslą Turkijoje, surašo ilgą sąrašą įžymybių, matytinų jo gimtajame mieste. Padėkoju jam už pasitikėjimą pakeleiviu. Primenu jam, kad mano gimtoji kalba padeda man pirkti "vyšnė" sunkos ir arbūz'ų. Na, jeigu užsimanyčiau ir "kilim'ų".

- Kokia ta kalba, - klausia.
- Lietuvių...

Atėjus pietų metui, užkardos kareiviams atveža šilto maisto. Kviečia dalytis savo daviniu. Užsuka ir karininkas. Jau žino apie mane. Matyt, jam buvo pranešta. Stažavėsis JAV-e, kalba angliškai. Man pagiria savo kareivių svetingumą.

Pusiau dvyliktos kareiviai atidaro aerouostą priimti vieninteliam skrydžiui iš Ankaros. Už valandos tas pats lėktuvas skrenda į Ankarą. Atsisveikinu su Suleyman Uzelli ir jo kareiviais, pasikeisdami adresais. Kas žino, gal kartais vėl susitiksiame... Mane palydi tik turkams įmanoma šypsena. Turkai yra plačiaveidžiai...

Turkaibio armėnų ir kurdų

Peržengti Erzurumo aerouosto slenkstį nelengva. Keleivių ilga eilė. Tarpduryje policininkas labai rimtai tikrina keleivio asmens liudijimą ir kelionės bilietą. Po to liepia padėti ant stalo bagažą. Viską išverčia ir labai kruopščiai peržiūri kiekvieną daiktą ir knygą. Knygas net keletą kartų pavarto. Tada eini per antras duris. Čia vyksta asmens peržiūra, - su elektroniniu įrankiu ieškoma ant kūno užslėpto ginklo. Dabar patenki į mažą laukiamąją salę. Turbūt

(nukelta į 4 psl.)

□ Estijos prezidentas Lennard Meri paskyrė naują kariuomenės vadą pulk. Vello Loemaa vietoj amerikiečio Aleksandr Einseln, kurį parlamentas atleido iš pareigų gruodžio pabaigoje. Tam, kad būtų užtikrintas gynybinių pajėgų testinumas, buvo patvirtinta buvusio kariuomenės vado pasirinkta kandidatūra.

□ Ukraina gruodžio pabaigoje pasirašė susitarimą su G-7 šalimis dėl Černobylio atominės elektrinės uždarymo. Susitarimas buvo pasirašytas Kanados sostinėje. Kas finansuos visas uždarymo išlaidas, dar nepaskelbta, tačiau atrodo Ukraina apsimis padengti nemažą šių išlaidų dalį. Klausimas dėl sarkofago atstatymo ant radioaktyvaus reaktoriaus Nr.4, atrodo liko neišspręstas.

□ Jozef Oleksy - Lenkijos ministras pirmininkas, kuris buvo apkaltintas kolaboravimu su Rusijos slaptosiomis tarnybomis bei buvusia KGB, pareiškė, kad visi kaltinimai yra "purvina provokacija". Lenkijos dienraštis "Gazeta Wyborcza" atspausdino Lenkijos slaptųjų tarnybų pareigūnų įrodymus, kad Oleksy bendravo su atskleistais KGB agentais. Vėliau Lenkijos prezidentas Walesa gavo įrodymus, kuriuos surinko vidaus reikalų ministerija aštuonių mėnesių bėgyje. Rusija labai aštriai reagojo į kaltinimus Lenkijos premjerui. Rusijos oficialūs pareigūnai kaltina Lenkijos prezidentą, pralaimėjusį rinkimus.

□ Europos Tarybos 38 narių komitetas balsavo už tai, kad pilnos Rusijos narystės Europos Taryboje klausimas būtų balsuojamas artimiausioje asamblėjos sesijoje. Rusija pateikė savo prašymą dar 1992 metais, tačiau to klausimo svarstymas buvo išaldytas dėl karo Čėčenijoje. Europos Tarybos komitetas pripažino, kad nors ir Rusija neatitinka visų keliamų reikalavimų tapti Europos Tarybos nare, tačiau šiuo atveju bus teikiamas prioritetas integracijai, o ne izoliacijai.

Kokie buvo 1995-ieji?

(atkelta iš 3 psl.)

Ont., Kanadoje, "Aukuro" teatras paminėjo veiklos 35 metų sukaktį.

Lapkričio 13 d. suėjo 30 metų nuo jaunimo suorganizavimo lietuvių "Žygio į Jungtines Tautas". Po galingo susirinkimo Madison Square Garden patalpose 14,000 lietuvių žygiavo per New Yorką į Jungtines Tautas. Organizatoriai: R. Kezys, A. Mažeika, A. Budreckis, A. Sniečkus J. Miklovas.

Lapkričio 18 d. Lemont, IL, paminėta kaip Chicagoje prieš 45 metus įsikūrė "Lituanicos" futbolo klubas.

Lapkričio 21 d. prel. dr. Vytautas Balčiūnas paminėjo amžiaus 85 metų sukaktį.

Lapkričio 23 d. prieš 45 metus Chicagoje atgaivintas "Kario" žurnalo leidimas. Vyr. redaktorius - kpt. Simas Urbonas.

Gruodžio 3 d. Chicagoje 50 metų veiklos sukaktį paminėjo Don Varno, Amerikos Legiono (amerikiečių veteranų) postas.

Gruodžio 5 d. prel.dr. Ignas Urbonas atšventė 85 m. amžiaus ir birželio 15 d. 60 m. kunigystės sukaktis.

Gruodžio 8 d. paminėta 20 metų sukaktis, kaip buvo įsteigta Lietuvių Bendruomenės Palm Beach, FL, apylinkė ir pradėtos lietuviškos pamaldos.

Gruodžio 13 d. prieš 30 metų (1965 m.) kun. dr. Kornelijus Bučmys, OFM, pradėjo eiti "Darbininko" vyr. redaktoriaus pareigas.

Gruodžio 20 d. kun. Antanas Valiuška atšventė amžiaus 80 metų, o gegužės 23 d. kunigystės 55 metų sukaktis.

Mirusieji

Sausio 16 d. Putnam, CT, mirė kun. Vaclovas Paulauskas.

Kovo 3 d. mirė kun. Kazimieras Saplis, MIC, Racine, WI.

Kovo 6 d. Brooklyn, NY, mirė poetas Leonardas Žitkevičius, dirbęs "Amerikos", "Vienybės", o 1968 - 1984 m. "Darbininko" redakcijoje.

Kovo 12 d. Paryžiuje mirė dail. Vytautas Kasiulis.

Kovo 17 d. mirė kun. Stasys Neimanas, Lietuvių Evangelikų Reformatų Bažnyčios JAV generalinis valdytojas.

Kovo 29 d. River Forest, IL,

sulaukęs 84 m. amžiaus, mirė kun. Benediktas Albertas Rutkauskas, OP.

Balandžio 24 d. Bad Woeirishofene, Vokietijoje, mirė prel. dr. Paulius Jatulis, sulaukęs 83 m. amžiaus.

Balandžio 29 d. Linden, NJ, sulaukęs 83 m. amžiaus, mirė William A. Senkus, žurnalistas, Lietuvos Vyčių ir kitų organizacijų veiklus narys.

Gegužės 28 d.Hove, Anglijoje, mirė poetas Vladas Šlaitas, sulaukęs 74 m. amžiaus. Buvo išleidęs aštuonis savo poezijos rinkinius.

Birželio 18 d. Meksikoje, Puerto Penasco jūros prielaukoje tragiškai žuvo dr. Edmundas Arimantas Arbas 44 m. amžiaus, Arizonos valstybinio universiteto neurobiologijos profesorius ir Fiziologijos tyrimų laboratorijos vedėjas.

Liepos 16 d. Beverly Shores, IN, mirė Zenonas Puzinauskas, vienas iš nepriklausomos Lietuvos krepšinio prieškarinės čempioninės komandos žaidėjų.

Liepos 24 d. Chicagoje mirė kun. Povilas Dilys, evangelikų reformatų superintendentas.

Rugpjūčio 13 d. Vilniuje staiga mirė Vladas Šakalys, prieš keliolika metų išpūdingai pabėgęs iš Sovietų Sąjungos ir kurį

laiką gyvenęs New Yorke ir Los Angeles, CA. Mirė, nuvykęs Lietuvon aplankyti artimųjų.

Rugpjūčio 23 d., sulaukęs 90 metų amžiaus, Maskvoje mirė kun. Stanislovas Mažeika, Šv. Liudviko bažnyčios rektorius.

Spalio 13 d. New Yorke mirė Almis Zyl - Algimantas Zelenkevičius, dailininkas - skulptorius.

Spalio 16 d., sulaukęs 77 m. amžiaus, Putnam, CT, mirė kun. Vytautas Zakaras, OFM.

Spalio 16 d. Philadelphia, PA, mirė mokytojas - švietėjas ir visuomenininkas Antanas Masionis.

Spalio 29 d. Detroit, MI, mirė, Pranas Vytautas Čižauskas, diplomuotas agronomas, o išėivijoje uolus lietuviškos spaudos platiniojas.

Spalio 31 d. Philadelphiaje, PA, mirė Feliksas Andriūnas, buvęs Balfio direktorius ir garbės narys, ilgametis Balfio skyriaus pirmininkas, veiklus LB darbuotojas.

Lapkričio 4 d. Sydney mirė vyresnysis skautininkas fil. Balys Barkus, buvęs LSS Australijos rajono vadu ir LSS Tarybos nariu.

Lapkričio 5 d., Seminole, FL, mirė muz. Vytautas Kerbelis, sulaukęs 74 m. amžiaus.

kūrus lietuviškai Šv. Kazimiero kolegijai, kun. Matas kartu su eilę kunigų bei klierikų išvyko į Romą tolimesnėms studijoms. Popiežiškame Gregorijanumo universitete išklauses reikiama kursą, 1947 m.gavo bažnytinės teisės daktaro laipsnį. Gyvendamas Romoje, šalia tiesioginių teisės studijų universitete, dar lavinosi aukščiausiam bažnytiniame Rota tribunole ir kitose įstaigose. Nuo 1946 m. rudens ėjo lietuvių Šv. Kazimiero kolegijos prefekto pareigas. Daugelis jo buvusių auklėtinių dar ir dabar su nuoširdumu atsimena jo draugiškai ir švelniai išlaikomą tvarką bei drausmę.

Kun. dr. Matas Čyvas į JAV atvyko 1949 m. gruodyje ir sustojo San Diego, CA. Vyskupijostribunole ėjo sekretoriaus pareigas. 1951 m. lapkričio mėn. persikėlė į Albany, NY. Čia kurį laiką teko vikarauti ir talkinti vyskupijos tribunole.

Nuo 1963 m. buvo Albany, NY, vyskupo paskirtas lietuvių Šv. Jurgio parapijos administratoriumi, o nuo 1965 m. ir klebonu. Tos vyskupijos tribunole dirbo kaip teisėjas ir auditorius.

Šv. Jurgio parapijai vadovavęs 25 metus, kun. Čyvas pensininko dienas pradėjo 1988 metų gale. Tada persikėlė į St. Petersburg, FL, kur jau buvo susidariusi gausi lietuviška Misija. Jai vadovavo lietuviai pranciškoniai. Čia atsirado graži galimybė prisidėti prie pastoracinio darbo lietuvių tarpe. Ir taip, čia leisdamas pensininko dienas, sutiks ir savo amžiaus 80 metų bei kunigystės 55 metų sukaktis.

Kun. dr. M. Čyvas reiškėsi ir JAV lietuvių visuomeninėje veikloje. Netrukus po atvykimo į Albany, jis čia suorganizavo Amerikos Lietuvių Kunigų Vienybės skyrių ir buvo šio skyriaus ilgamečiu pirmininku. Pastoviai bendradarbiavo Lietuviškojo Enciklopedijoje Bažnytinės teisės klausimų srityje, reiškėsi ir periodinėje lietuvių spaudoje. Jo straipsnių yra pasirodę "Aiduose", "Drauge", "Tėviškės žiburiuose", "Darbininke" ir kituose lietuvių laikraščiuose bei žurnaluose. Gyvendamas Floridoje buvo išrinktas ir į JAV LB tarybą, kur reiškėsi religinėje sekcijoje.

Kaip buvęs kun. Čyvo pavaldinys, su malonumu jungiuosi prie kitų sveikinimų ir linkėjimų abiejų sukakčių proga.

Kun. dr. Kornelijus Bučmys, OFM

Kun. Dr. Matas Čyvas

metu. Matas Čyvas su kurso draugais kunigystės šventimus priėmė 1941 m. sausio 26.

Šventimai įvyko neįprastų laikų, t. y. sausio mėnesį. 1940 metais Kalėdų atostogų metu rusai užėmė Kauno kunigų seminariją ir joje apgyvendino savo karius. Okupantai paėmė ne tik pastatą, bet viską, kas tik jame buvo. Klierikams esant atostogose, rusai užgrobė viską, ką tik rado jų kambariuose. Ypač buvo gaila užrašų ir vadovėlių, kurių niekur nebebuvo galima gauti.

Tuose pastatuose buvo ir seminarijos didžioji istorinė biblioteka. Okupantai užėmė ir ją. Devyni iš seminaristų jau buvo dijakonai. Tad, susisiekus su Roma, seminarijos vadovybė nutarė juos tuoj išventinti kunigais.

Vokiečių okupacijos metais kun. Čyvas ėjo vikaro pareigas Šv. Kryžiaus parapijoje Kaune, kol 1944 m. vasario mėn. arkivyskupas Juozas Skvireckas jį pasirinko savo asmeniniu sekretoriumi. Kartu su arkivyskupu teko išvykti iš Lietuvos ir apsigyventi Austrijoje.

1945 metų vasarą Romoje įsi-

ir Popiežius užsidarė langus.

Prisiminimų gijos vejasi, bet grįžkime 30 metų atgal į ankstesnę praeitį.

-o-

Čyvų šeimoje, Liliūnų kaime, Pagirių valsčiuje, Ukmergės apskrityje, 1916 m. balandžio 30 d. gimė sūnus. Krikšto metu jam duotas Mato vardas.

Gimnazijos mokslus išėjęs dar laisvoje Lietuvoje, kunigų seminariją Kaune jis baigė jau pirmosios komunistinės okupacijos

to darbų ir papildomų studijų prabėgdavo dienos. Buvome 18 klierikų ir panašus skaičius jaunų ar beveik jaunų kunigų studentų. Dienos metu dažnai tekdavo išgirsti italų merginas ir vaikus, triūsiančius kukurūzų sklypeluose ir dainuojančius operų arijas ir itališkas dainas.

Lietuviai irgi dainas pamėgė. Vakarais balsingesnieji, sustoję ratu vasarvietės sodelyje užtraukdavome dainų grandinę. Kiekvienas turėjom pradėti naują dainą. Ir taip nutikdavo, kad kartais per vakarą išdainuodavom 100 dainų su viršum. Bet niekad nebuvo tą vasarą tokio džiaugsmingo dainavimo, kai baigiantis vasaros atostogoms ir artėjant naujiems mokslo metams, rektorius pranešė, kad turėsime ir naują prefektą - kun. Matą Čyva. Tą vakarą nuo mūsų dainų skambesio pavargęs, greičiausiai

Skrydis malonus. Anatolijos gamtovaizdis spalvingas. Patarnautojos pavaišina sausainiais ir bevarde sunka. Už poros valandų leidžiamės Ankaroje.

Vokietijoje gimes ir augęs turkiukas

Skrydžio metu manimi susidomėjo vienas paauglys - sakyčiau - dvylikametis berniukas. Mat, aš bandžiau fotografuoti Ararato kalną. Atslinkęs prie manęs, puikia vokiečių kalba kreipiasi: - Darf ich sehen, was Sie sehen? - ("Ar galėčiau pamatyti tai, ką Jūs matote?").

Nustembu. Klausiu, kur jis išmoko taip puikiai vokiečių kalbą. Sako, grįžtu pas mamą į Muncheną. Ten gimiau ir augau. Mama buvo pasiuntusi mane vieneriems metams į savo tėviškę - Erzuruma - turkų kalbos mokytis. Berniukas užsibuvo su manimi viso skrydžio metu. Užleidau jam vietą prie lango. Turkija - jo tėvynė! Smagu matyti jaunuolį, norinti žiūrėti į savo tėvų gimtojo krašto veido, Kūrėjo duotas ir žmonių padarytas raukšles.

Klausiu berniuko ar jis turi draugų Munchene.

- "Viele!" ("Daug!"), - nedvejodamas sušunka.

ANTRAKART ANKAROJE

Ankara - šiuolaikinės Turkijos sostinė. Tarp aerouosto ir miesto centro kursuoja autobusas. Jis greitai prisipildo keleivių. Vietos randu tik pačiame gale, šalia prie lango sėdinčio, saulėje ideojusio, trumpai kirptais plaukais, jaunuolio. Jaučiu, kad mano pakeleivis mane šnekina. Iš pradžių žvilgsniu, o vėliau sklandžia prancūzų kalba. Pasirodo, jis kareiviukas iš Kars kariuomenės stovyklos prie Erzurumo ir grįžta trejetui savaitių atostogų. Tarnauti kariuomenėje esą privalo kiekvienam vyriškiui 20 mėnesių. Iš užuominų suprantu, kad jis moka rusų kalbą ir iki šiol dirbo savo krašto pasienyje, sekdamas Sovietų Sąjungos ryšių pokalbius. Paaiškęs, kad aš lietuvis iš JAV-ų, jis pasisako, kad po atostogų į Kars nebegrįšias, nes turįs keliauti į Arizonos valstiją kursams karinėje tarnyboje.

Ankaroje jau antrąsyk. Avialinijos kontoroje užsisakau vietą Hitit Otel'yje - Hetitų viešbutyje. Mane patraukė viešbučio vardas. Be to, arti senamiesčio. Viešbutis paprastas, perdėm turkiškas ir pigus. Turiu progos maišytis su vietiniais žmonėmis. Turkai yra labai paslaugūs mėgstantiems maišytis tarp jų turistams. Atrodo, kad tai

turkams yra labai svarbu.

"Hetitų viešbutis" yra prie Anatolijos civilizacijos muziejaus, kuris mane domina. Viešbučio aplinka spalvinga garsais. Girdžiu vaikų šūkavimą gatvėje, ilgesingus turkiškos muzikos garsus ir asilo dejavimą...

Ankara - senas miestas

Nepervedant galima teigti, kad Ankara yra Atatiurko (1881 - 1925) kūrinys. 1925-aisiais metais šis miestas turėjo tik 75,000 gyventojų, o nūdien daugiau negu 3,000,000. Betgi, nepaisant šiuolaikinės miesto aplinkos, Ankara turi ketverto tūkstantmečių istoriją. Legendos priskiria miesto įkūrimą imantrosiomis amazonėms, bet archeologai tvirtina, kad miesto kilmė sietina su frygais Trojos karo metu, nors vėlesni atkasinėjimai užtikto ir hetitų pėdsakų. Lydiečiai, persai, graikai ir keltai čia jautėsi namie. Romėnai Ankarą vadino Ankyra, - ji buvo jų Galatijos provincijos sostinė. Pokristiniais šimtmečiais Ankarą valdė ir bizantai, ir arabai, ir kryžiuočiai, ir saldiūikai, ir otomanai ir mongolai.

XV a. pradžioje otomanai turkai buvo užėmę kone visą Mažąją Aziją ir didžiąją Balkanų Europoje. Sultonui Bayazitui ruošiantis apgulti Konstantinopolį, iš Rytų atliko Tamerlanas. Šis nuožmus galiūnas, Gengis Kano palikuonis, jojo riščia per istoriją lyg Apokalipsės raitelis, nors buvo pramintas Tamerlanu - Timūru Luošuju. Būdamas luošas ir vienanankis, Tamerlanas žudynėmis skynėsi kelią kaip mongolų Kanas. 1370-aisiais metais su savo kariauna jis išėjo į Mongolijos lygumų užkariauti visą pasaulį. Savo žygiais nuniokojo Azijos šalis rytuose nuo Kaspijos jūros, įsiveržė į Persiją,leidosi į karo žygį Baltijos link - prieš Lietuvą... Pasukęs pietų link, užpuolė Indiją, išvijo iš Sirijos egiptiečius ir sunaikino Bagdadą. Ir nūdien Bagdade arabai rodo kruvinas mečetės sienas...

Šis nuožmus užkariautojas dabar grąsino Mažajai Azijai. Sultonas Beyazitas buvo priverstas ruoštis gintis nuo mongolų. Jis buvo žymus karvedys. Otomanai jį vadino Žaibu. Nenuostabu, nes Beyazitas buvo atplėšęs nuo Europos krikščionių valdovų Bulgariją, Madoniją ir Tesaliją, o 1396-aisiais metais, Nikopolio mūšyje prie Dunojaus, jis buvo sunaikinęs Kryžiuočių pajėgas.

(Bus daugiau)

Žmogus - judanti kryžkelė

(atkelta iš 3 psl.)

trečdalis žmonių joje yra uniformuoti policininkai. Pagaliau prie kontoros paduodu bilieta. Darbuotojas, išsiplėšęs kas jam reikalinga, turkiškai paklausia ar neturiu "kargo" įduoti. Atsakau angliškai "Carry on only". Atrodo, kad suprato. Prie kontoros stovi du neįprastai aukšti kariški policininkai. Spėju, kad jie priklauso ypatingiems apsaugos būriams rytinėje Turkijoje, nes vėliau tokios uniformos niekur neteko matyti. Nei armėnų, nei turkų vardu neminama, bet jų baisiai bijomasi.

Už valandos ketvirčio nuaidi garsintuvas. Kadangi keleiviai skubiai rikiuojasi prie durų, vedančių į skrydžio kelią, suprantu, kad ir man reikia skubėti. Dury - plačios, su dviem pertvarais naujam bagažo patikrinimui. Tikrina pirmuosius tikrintojus!

Vėl kitoje saliuokėje. Tik čia tikros duryų į lėktuvą. Moterų peržiūra dar moteris policininkė. Saliukės laikrodys rodo 11:35 valandą ryto, nors manasis jau rodo 1:30 po pietų. Keleiviai tylūs, lyg užguiti. Esu vienui vienas svetimtautis.

Pagaliau Tiurk Hava Yollari avialinijos tarnautojas atidaro duris. Vyras bėga lėktuvo link. Mat, vietos lėktuve iš anksto nėra nurodomos. Moterys, ypač su mažyliais, ramiai žingsniuoja. Ir vėl bėda! Avialinijos darbuotojai pristabdo ir vyrus, reikalaudami pirštu parodyti lagaminą, kuris priklauso jam ar jo šeimai. Lagaminai išrikiuoti palei lėktuvą. Man lengviau, nes viską su savimi nešuos. Todėl žingsniuojau lyg paša pirmasis į lėktuvą.

Paprastai, skrendant per svetimą kraštą, įdomu sėdėti prie lango ir stebėti kas dedasi žemai. Lėktuvas sprausminis, bet senoviškas. Kai kur ant langų matau "1969" metų data. Turiu du lagaminėlius: vieną ant pečių su foto aparatūra, o kitą rankinį su kelionės reikmenimis ir knygomis. Senoviški lėktuvai sėdynei prie lango neturi pakankamai vietos abiem. Noriu nenoriu, turiu sėstis antroje nuo lango sėdynėje.

Laimė šypsoi. Lėktuvas, tiesa, nedidelis, bet keleivių dar mažiau. Turiu dvi sėdynes! Atrodo, kad šie turkai nenori sėstis šalia svetimtaučio. Tai man išėjo į naudą. Lėktuvui pakilus, spėjau bent akį užmesti ant Biujuk Agri Dagi - Didžiojo Ararato kalno.

Mieli Baltų studijų bičiuliai,

Baltų Studijų Puoselėjimo Draugija (AABS) dėkoja Jums už ankščiau suteiktą paramą ir kviečia toliau remti Baltų studijas Vakaruose bei Baltijos šalyse. Praeityje gautos dosnios aukos buvo tinkamai ir gerai panaudotos. Iš dalinio praėjusių metų veiklos sąrašo galite pastebėti, kad padaugėjo mūsų informacinių bei paramos programų Baltijos kraštuose. Esame pagrindiniai Baltų studijų šiaurės Amerikoje rėmėjai, o taip pat stengiamės remti aukštąjį išsilavinimą Estijoje, Latvijoje bei Lietuvoje.

Kaip žinote, siekdama savo tikslų AABS naudojaosi lėšomis, gautomis už nario mokesčių, paduotus leidinius bei iš fondų, sukurtų remti mūsų pastangas. 1984 m. buvo įkurtas Baltų Studijų Fondas (BSF), kurio tikslas buvo per trumpą laiką pradėti teikti Draugijai finansinę pagalbą. Tikimės, kad plečiantis mūsų veiklai, Fondas ir toliau mus remis. Šiuo metu esame sukaupę apie \$500,000, tačiau turėdami stipresnę kapitalo bazę, galėtume pasiekti kur kas daugiau.

Šiuo laiku pranešame, kad pradėdame telkti lėšas, kurios padėtų užtikrinti AABS darbą ateityje. Tuo pačiu, mums labai malonu paskelbti apie šiuo metu didžiausią AABS gautą paramą: \$100,000 Matching Challenge Grant mums suteikė Vilis A. Vitols iš Venesuelos. Be to, tikimės, kad National Endowment for the Humanities mums suteiks ir kitą Matching Grant. Norime atkreipti dėmesį į tai, kad jei pavyktų gauti lėšų iš NEH, šie pinigai kartu su Vitols Challenge, padidintų Baltų Studijų Fondo turimas individualių aukotojų aukas du su puse karto. Mūsų tik-

slas yra iki 2000 metų surinkti \$1,000,000. Dėka aukščiau aprašytųjų aukų dabar mums sekasi neblogai. Ar galime tikėtis paramos ir iš Jūsų? Prašome padėti mums surasti ir dalyvauti kitose Matching Gifts programose.

Būkite dosnūs ir per Baltų Studijų fondą investuokite į Baltijos šalių akademinę bei mokslinę ateitį. Čekį rašykite Association for the Advancement of Baltic Studies, Inc. (arba tiesiog AABS). Taip pat prašome pagalvoti, ar nenorėtumėte testamentu skirti AABS savo palikimo. Visos aukos AABS pagal Jungtinių Valstijų įstatymus nurašomos nuo mokesčių.

Be to, jei nesate AABS narys, kviečiame stoti į mūsų Draugiją dabar. AABS nariams suteikiama teisė prumeruoti Draugijos leidinius.

Toivo U. Raun
Director - at - Large
Rasma Karklinš
President
Violeta Kelertas
President - Elect

Baltų Studijų Puoselėjimo Draugijos (AABS) pastarųjų metų veikla

AABS leidžia Journal of Baltic Studies, kuriame spausdina svarbius mokslinius straipsnius bei aptaria knygas apie Baltijos šalis. Žurnalas gaunamas pagrindiniuose universitetuose bei daugelyje valstybinių bibliotekų.

AABS leidžia 2,000 - 6,000 tiražu platinamą Baltic Studies Newsletter. Šiame leidinyje teikiama informacija apie mokslines konferencijas, kitą veiklą, bei stidintų Baltų Studijų Fondo turimas individualių aukotojų aukas du su puse karto. Mūsų tik-

Ateitininkų surengto "Ateities" savaitgalio literatūros vakare lapkričio 3 d. Jaunimo Centro kavinėje Chicagoje parodytos žemaitės legendos vaidintojai ir kūrėjai, iš k.: A. Tamulis, A. Vakaitis, A. Budryte, A. Barniškis, J. Jankauskaitė, D. Kucenienė, A. Utz.

Ed. Šulaičio nuotrauka

AABS remia svarbių knygų - Baltijos kraštų istorijos, politikos, literatūros ir kitomis temomis leidimą.

Šiuo metu AABS lėšomis padedama rengti Baltijos kraštų dokumentinę istoriją nuo 19 a. vidurio iki šių laikų.

1996 m. birželio 27 - 29 d. Waltham, Massachusetts AABS, kartu su Bentley College, numato surengti 15-ąją Baltų Studijų konferenciją "Pokyčiai ir tęstinumas Baltijos kraštuose".

1995 m. Internetė pasirodė AABS parengtas Baltijos kraštų aukštųjų mokyklų žinynas. Spaudoje šis žinynas pasirodys 1996 m.

AABS dirba su Estijos, Latvijos ir Lietuvos akademinėmis bibliotekomis. Ši darba AABS padėjo 1995 m. padėdama Mellon Fondui suformuluoti savąją bibliotekų strategiją Baltijos kraštuose.

1995 m. AABS įsteigė savo Home Page Internetė.

AABS rėmė 1995 m. birželio mėnesį Rygoje įvykusią "Pirmąją

Baltų Studijų Europoje Konferenciją".

1994 m. liepos mėn. Rygoje įvykoko konferencija "Latvijos Universiteto Baltijos Kraštų nepriklausomybė ir identitetas". Konferenciją taip pat rėmė University of Illinois at Chicago.

1992 m. AABS buvo priimta į prestižinį American Council of Learned Societies (ACLS). ACLS sudaro per 50 mokslinių orga-

nizacijų ir 375,000 narių, kurie atstovauja 217 asocijuotų universitetų, kolegijų ir bibliotekų.

1991 m. lapkritį Rygoje AABS, International Research and Exchanges Board (IREX) ir Baltic Research Fund įsteigė Baltų akademinį Centrą (BAC), kurio paskirtis yra jungti JAV ir Baltijos šalių akademines bendruomenes.

Detroito apylinkės bažnyčios suolai siunčiami Vilkaviškio katedrai

"Pagalbos Lietuvai" vadovas Robertas S. Boris praneša, kad monsignor Walter Hurley, "Our Lady of Sorrows" katalikų bažnyčios klebonas aukoja šios Farmington Hills, Detroito priemiesčio, bažnyčios suolus, kur galės klūpoti daugiau nei 900 maldininkų. Suolai bus siunčiami vysk. Juozui Žemaičiui į Vilkaviškio katedrą. Mgrs. Hurley taip pat pasiūlė užmokėti \$6000 persiuntimo išlaidas už pirmą talpintuvą. Numatoma, kad visiems suolams reikės 2 - 3 talpintuvų. Reikės sutelkti ir lėšų už šių talpintuvų persiuntimą.

Visuomenė prašoma ateiti ir padėti išardyti suolus. Darbas prasidės antradienį, sausio 2 d. 12 v. vidurdienį ir tęsis keletą dienų. "Our Lady of Sorrows" bažnyčios adresas: 23815 Power Rd., Farmington Hills, MI (arti 9-tos mylios ir Grand River). Šį projektą koordinuoja Lietuvos Vyčių padalinys "Pagalba Lietuvai". Dėl smulkesnių informacijų prašome kreiptis pas Robertą Boris, tel. (810) 682 - 0098 arba Stasį Šadeiką, tel. (810) 626 - 6470. Iš anksto dėkojame už piniginę paramą ir talką.

"Pagalba Lietuvai" vėl siunčia vaistus

Robertas Boris, "Pagalbos Lietuvai" vadovas, praneša, kad š. m. gruodžio 21 d., pakrautas ir išsiųstas 31-as talpintuvų iš Catholic Medical Mission Board (CMMB) organizacijos, New Yorke. Šiame talpintuve vien tik vaistai nuo kosulio ir kosulio saldainiai (lošenges) siunčiami į Vilnių, kur bus išdalinti įvairioms ligoninėms.

32-as talpintuvų bus pakrautas ir išsiųstas iš Dialysis organizacijos iš New Jersey, ketvirtadienį, gruodžio 28-tą dieną ir skirtas dr. B. Dainiui, Vilniaus universiteto ligoninės nephrologijos skyriui. Šiame talpintuve dializės reikmenys, aparatūra, nephrologijos įranga ir vaistai.

1995 m. penkiolika 40 pedų ilgio talpintuvų buvo išsiųsta į Lietuvą. Tik su visuomenės nuolatine parama buvo galima tą įvykdyti. Tačiau piniginiai ištekliai jau baigiasi ir kiekviena auka yra vertinga ir laukiama. Reikalinga tęsti šį svarbų projektą Lietuvai. Aukos prašome siųsti: "Aid to Lithuania", 4457 Fairway Court, Waterford, MI 48328-3483. Dėkojame už visų nuolatinę paramą.

Regina Juškaitė

Kaip jie buvo priblaigiami, ir knygos autorius kukliai nutyli. Noriu tai skaitytojams priminti, remdamasis atsiminimais žmogaus, juos patyrusio.

"1947 m. lapkričio 8-oji mano gyvenime lemtingiausioji diena... Naktį sulijo šuo... Netrukus pasigirdo grubus beldimas į duris, reikalavimai atidaryti. Vidun suėjo keli sribai ir enkavedistas karininkas rusas. Grubiai keikdamiesi, liepė eiti su jais... Vadinami mane banditka, nuvarė prie miško, reikalavo parodyti, kur yra partizanų bunkeris... Karininkas... smogė pistoletu į veidą. Aš nugriuvau. Stribai puolė spardyti savo kerziniiais batais. Aš netekau sąmonės. Atsigavau aplieta vandeniu... Dviese mane pakėlė, bet eiti negalėjau, spardydami labai sužalojo kelio sąnari... Man svaigo galva, iš veido ir burnos tekėjo kraujas. Springstančia krauju nuvarė prie kalnelio, kuriame, vokiečiams besitraukiant, buvo iškasti apkasai. Prie jų gulėjo nukauti partizanai, toliau keli sribai. Partizanus pažinau iš slapyvardžių. Tai Šturmas, Linas

ir Jūrininkas. Jūrininko kūnas buvo žiauriai sudarkytas... Stribai iš nukautų partizanų tyčiojosi, spardė, trypė kojomis... Jau buvo atvartyta mano sesuo ir du vežimai. Stribai įsakė mums nukautus partizanus sukrauti į vežimą. Kraudama sudarkytus kūnus labai susikruvinau... Paprašiau, kad leistų nusiprausti arba persirengti, bet stribai neleido. Kruvinus kaip gyvulius paskui vežimus išsivarė į Merkinę. Visu keliu tyčiojosi, spardė... Varėnoje liepė partizanus išmesti ant žemės. Mes norėjome gražiai juos iškelti, bet stribai neleido... liko gatvėje gulėti trys sudarkyti kūnai. Stribai apstoje peiliiais nupjaustinėjo jų drabužius. Apnuoginę gyvuliškai tyčiojosi... Egzekucijai pasibaigus, nuvarė mus į sribų ir NKVD būstinę... Ten pamačiau klauką vaizdą. Netoliese kraujuose gulėjo mūsų pažįstama mergaitė - Marytė Gudalionytė iš Gudakiemio kaimo. Kitame kambaryje pro atviras duris matėsi sumaigytas, sulaužytas vyriškis. Jis vos dejavo. Vėliau sužinojau

(mukelta į 7 psl.)

Lietuvos partizanų kovų pradžia - 50 metų

Gynėjai ir išdavikai

Kazys Blaževičius

Iš spaudos išėjo jau keturiolika "Laisvės kovų archyvo" tomų. Turime daugybę bekalės kaltųjų - ištikimiausių Lietuvos patriotų tremtinių ir politinių kalinių - kraują stingančių prisiminimų knygų. Publikuota nemažai partizanų buveinės ir gulagų naruose rašytų poezijos rinkinių, neprofesionalių ir neįmantrių, bet širdies krauju paženklintų. Atrodo, ir ištikimiausiam Lenino anūkiui apkvairšintam pačiu primityviausiu Kremliaus liokajų melu, atsirado proga vieną kartą rimtai susimąstyti ir suprasti, kas lemtingiausiai Tėvynei ir tautai momentu ją gynė, o kas tarnavo tautos priešui. Su prantama, Kremliaus tarnams iš prigimties ir stribams iš pašaukimo minėta literatūra nieko nepadės. Jų širdžiai artimesnė sribų "nuopelnus" liaupsinanti, profesionalius žudikus garbinanti makulatūra.

Mano rankose knyga pretenzingu pavadinimu "Giltinės sutramdymas" (K. Jevseičikas, 1989 m., "Periodika"). Jos pagrindinis leitmotyvas - pateikti kegebistis ir jų pastumdėlius stribus kaip kovotojus už "savo krašto laimę". Joje nėra nė užuominos apie Nepriklausomą Lietuvą, žmogaus prigimtine teisę gintis ir pareigą ginti Tėvyne nuo užpuolikų, nėra nė žodžio apie didžiausią mūsų tautos priešą - didžiarišį imperinį šovinizmą. Kaip bolševikinis paistalas toji rašliava nėra verta jokio dėmesio, tačiau joje pateikta dokumentinė medžiaga turėtų sudominti mūsų apsnūdusias teisėsaugos instancijas.

Skaitant tą knygą kyla gailėtis jos autoriui, kad jaunystėje jam neteko sutikti nė vieno patrioto, kuris pažadintų jo širdyje

meilę Tėvynei ir padėtų pasirinkti teisingą gyvenimo kelią. Jo likimas - tai dar vienas grėsmingas išpėjimas neatsakingiems veikėjams, kad nevalia planin-gai marinti taip neseniai buvusios gyvos tautinės mokyklos idėjos.

Bolševikams okupavus Lietuvą, pagal tarptautinės teisės normas mes turėjome teisę visomis priemonėmis kovoti su pavergėjais ir jų talkininkais, nepaklusti bet kokiems okupantų potvarkiams. Pareigą priešintis okupantams ir jų padlaižiams gerai suprato inteligentai ir darbininkai, darbštūs valstiečiai ir tautiškai susipratę moksleiviai. Todėl visai natūralu, kad 1944 metų vasarą, vos karo mašinai persiritus per Lietuvą ir mūsų žemę vėl pradėjus trypti raudonųjų okupantų batams, ginti gimtojo lizdo ėmėsi tie, kurių širdyse buvo gyva laisvę mylinti protėvių dvasia. Šiandien, kai iš istorinės perspektyvos galima pažvelgti į priešpusę amžiaus buvusius įvykius, kai sukaupta medžiaga jau leidžia partizanų kovas vertinti kaip organizuotą visos tautos pasipriešinimą pavergėjams, privalome didžiulius, galėdami vadinti lietuviams!

Kadaise pagoniškoji Lietuva šimtmečius priešinosi visos Europos remiamai kryžiuočių kariuonai, o tą herojišką pasipriešinimą vainikavo didžiausias viduramžių Europoje Žalgirio mūšis. Šimtmečius trukusios kovos už gimtąją žemę suformavo ypatingus baltiškuosius genus, protėvių užprogramuotus visomis išgalėmis priešintis bet kokiui agresoriui. Suformavo ne tik stiprų pareigos Tėvynei jausmą, bet ir tautinio išdidumo dvasią, - apsaugojusią tautą kritiniais jos

istorijos momentais nuo išnykimo. Tie genai bolševikinės okupacijos metais leido mums iš visų pavergtųjų tautų atkakliausiai priešintis ginkluotiems atėjūnams. Deja, ši mūsų istorijos puslapi suteršė laisva valia nuėję tarnauti okupantams tautos atplaišos. Kaip tokius žmones vertino patys okupantai galima spręsti iš epizodo, užfiksuoto 1948 03 10 Šiluvos valsč. Kaunietiškos kaimo laukuose ir Papušinio miške:

"... Vedant mums su priešū kautynes, apytikrėmis žiniomis, neteko priešas 5 nukautus ir daugiau dukart tiek sužeistų. Nukautųjų tarpe buvo ir MGB sekikas šuo. Iš to buvo galima spręsti, kad buvo geras šuo, nes MGB viršininkas išsireiškė, kad būtų geriau žuve 20 sribų, negu tas šuo" ("Laisvės kovų archyvas", 3 - 4 Nr., 70 psl.).

Knygos "Giltinės sutramdymas" autorius prisistato kaip delius igaliojimus turėjęs asmuo: "... praktiškai man, kaip operatyviniam igaliotiniui, reikėjo rūpintis kova su banditizmu visame valsčiuje" (Merkinės - K. B.). Kalbant paprasčiau, pil. K. Jevseičikas buvo Berijos ir Bar-tašiuo igaliotinis Lietuvos patriotams naikinti beveik visoje Dzūkijoje. Kas prisimena tuos laikus, žino, kad toks igaliotinis buvo savo zonos nekontroliuojamas valdovas. Tiesa, prisiminimų autorius neakcentuoja savo neribotos galios, tačiau iš teksto matyti, kad sumaniai ją naudojo.

"...Netrukus pradėjo į miestelį važiuoti rogės su nukautaisiais. Net dvidešimt banditų suguldėme aikštėj. Kai kurie buvo vienmarškiniai... Tada atsitiko tai, ko niekada neužmiršime: vienas kitas negyvėlis ėmė judėti ir šliaužti iš šios niūrios gretos, palikdamas kraujo dėmes". Su prantama, kad sunku užmiršti, kaip tie bejėgiai kaimo berniukai buvo priblaigiami. Nepavyko to užmiršti ir mirties valandą...

-- Vilniuje Kultūros ministerijos kvietimu lankėsi grupė JAV miestų universitetų darbuotojų, atsakingų už šių kultūros centrų teatro, muzikos bei kitų menų sričių veiklą. Svečiai pamatė naujausius ir geriausius Vilniaus dramos teatrų pastatymus. Amerikiečiai teigė patyrę Lietuvoje pačius geriausius išpūdžius ir susižavėję lietuviškuoju teatru. Taip pat jie pažymėjo, jog delegacijos vadovo iš New Yorko D. Ydeno dėka "antrųjų Amerikos miestų" žiūrovai galės susipažinti su Rytų ir Centrinės Europos šalių (tarp jų ir Lietuvos) naujausiais teatro reiškiniiais. Buvo paminėta galimybė Lietuvoje statyti D. Balanchino baletą, ir tai galėtų būti bendras amerikiečių ir lietuvių projektas.

-- Kun. Julius Sasnauskas, iš Lietuvos, šiuo metu besidarbuojantis lietuvių Prisiikėlimo parapijoje Toronte, gruodžio 16 dieną pravedė rekolekcijas Dievo Motinos parapijos bažnyčioje Cleveland, OH.

-- Solistė Audronė Gaižiūnienė, akt. Audrė Budrytė, muz. Ričardas Sokas, Xu ir Ishida šeimos atliko valandėlės "Mistika" programą gruodžio 17 dieną Lietuvių dailės muziejuje Lemonte, IL.

-- Lietuvos Vyčių 83-sis metinis seimas - suvažiavimas įvyks 1996 m. rugpjūčio 8 - 11 dienomis Brockton, MA. Seima globos šios organizacijos Pirmoji kuopa.

-- Ričardas S. Matas iš Independence, OH, neseniai baigė teisės mokslus ir sėkmingai išlaikė advokatus egzaminus. Nuo šiol jis turi teisę verstis advokatūra Ohio valstijoje ir Washington, DC.

-- Visuotiniame ŠALFASS-gos suvažiavime, įvykusiame 1995 m. lapkričio 18 d. Detroito, MI, išrinkta naujoji ŠALFASS-gos Centro valdyba, susidedanti vien tik iš Toronto ir apylinkių sporto darbuotojų. Savo pirmame posėdyje, 1995 m. gruodžio 13 d., pareigomis pasiskirstyta taip: Audrius Šileika - pirmininkas, Mindaugas Leknickas - I vice-pirmininkas, Rimas Miečius - II vice-pirmininkas, varžybų reikalavimai, Arūna Čygas - sekretorius, Algirdas Bielskus - generalinis sekretorius, Jonas Gustainis - išdininkas, Marijus Gudinskas ir Sigitas Krašauskas - nariai. Oficialus ŠALFASS-gos Centro Valdybos adresas: ŠALFASS-gos Centro Valdyba, arba Lithuanian Athletic Union of N. America, c/o Audrius Šileika, 150 Colbeck St., Toronto, Ont. M6S 1V7, Canada. Tel. (416) 767 - 6520. Faksas: (416) 760 - 9843.

-- 1996 m. ŠALFASS-gos varžybų kalendoriaus planavimas eina prie pabaigos ir greitai bus paskelbtas. Iš stambesnių varžybų paminėtina, kad 46-sios Metinės Žaidynės planuojamos 1996 m. gegužės 17 - 19 d. d., Chicagoje. Data dar galutinai nepatvirtinta. Programa apimtu krepšini, tinklini, ledo ritulį, šachmatus ir, galbūt, lauko ir stalo tenisą. Jaunučių krepšinio 1996 m. žaidynės numatomos 1996 m. balandžio 27 - 28 d. d., Toronto, tačiau data dar nepatvirtinta.

R. Visokavičiaus kreipimasis į Prezidentą ir Prokurorą

Buvęs Lietuvos banko valdytojas Romualdas Visokavičius kreipėsi į Lietuvos prezidentą ir generalinį prokurorą pareiškdamas, kad gruodžio 21 dieną krata jo bute padaryta nepagrįstai ir neteisėtai. P. Visokavičius sako, kad krata jo bute buvo padaryta tik todėl, kad jis dirba bankų sistemoje. Jis mano, kad vadovaujantis tokiu principu, galima būtų daryti kratas ir pas Prezidentą, ir pas generalinį prokurorą, jeigu kas nors įtariamasis iš Prezidentūros ar Prokuratūros. P. Visokavičius teigia,

kad tai dar vienas bandymas jį pažeminti ir sukompromituoti. Jis mano, kad tokie teisėsaugos institucijų veiksmai būtent ir pažeidžia Lietuvos įvaizdį, dėl kurio taip dabar rūpinasi valstybės vadovai. Tokių nemotyvuotų, teisės normas pažeidžiančių sankcijų sumanytojai yra tiesiogiai atsakingi už visuomenėje kilusią paniką, kurios pasekmės Lietuvos bankininkystei bei ūkiui sunkiai numatomos. Jau šiandien galima tvirtinti, kad sukeltos nepastatytos visais valstybės finansiniais padaliniais ban-

ga atneš didelių finansinių, ekonominių ir moralinių nuostolių Lietuvos piliečiams ir valstybei. Vidaus reikalų ministro pareiškimas, kad visi korupcijos siūlai veda į bankus, rodo, jog valdžios pareigūnai savo atsakomybę už visą betvarę teisėsaugoje ir išgalėjusią korupciją bando suvesti bankams. Nesunku suprasti, kam reikalinga tokia orientacija. P. Visokavičius kreipiasi į Prezidentą, tikėdamasis, kad Algirdas Brazauskas principingai įvertins susidariusią padėtį Lietuvoje, taip pat ir generalinio prokuroro bei jo pavaldinių veiksmus, kurie nuolat paliečia ir p. Visokavičiaus asmenį.

AGEP

"Vilniaus Bankas" padidino akcinį kapitalą iki 42 mln. litų

Gruodžio 27 d. Lietuvos bankas įregistravo padidėjusį "Vilniaus banko" ir "Ancorobanko" bankų akcinius kapitalus. "Vilniaus banko" akcinis kapitalas dabar sudarys 42 mln. litų, o "Ancorobanko" - 10 mln. litų. Pastarajam Lietuvos banko sank-

cijos dėl įstatinio kapitalo padidimo panaikintos dėl to, kad "Ancorobanka" nupirko kiti savininkai ir į jį investuoja savo lėšas. "Vilniaus banko" akcinis kapitalas padidintas 17 mln. litų. Naujosios emisijos akcijos buvo

Nušalinti pareigūnai

Praėjusią savaitę nuo pareigų nušalinti Vidaus reikalų ministerijos (VRM) kovos su organizuotu nusikalstamumu skyriaus vadovai. "Lietuvos ryto" žiniomis, tai galėjo nulemti Kauno "daktarų" nusikalstamo susivienijimo bei su juo susijusių korumpuotų jėgų bendradarbiavimas. Nušalintas šio skyriaus vadovas Juozas Rimkevičius priklausė specialiai VRM grupei, kuri 1986 metais sutriuškino Kauno "daktarų" gaują. Vėliau visi šios grupės nariai dėl vienokių ar kitokių priežasčių turėjo išeiti iš policijos. Pastaruoju metu Juozo Rimkevičiaus vadovaujama tarnyba buvo surinkusi nemažai įkalčių, kad Henrikas Daktaras versdavo verslininkus bankams užstatyti savo turtą. Buvo žinių ir apie Henriko Daktaro ryšius su kai kurių ministerijų vadovaujančiais darbuotojais, su kurių pagalba buvo reketuojamos valstybinės įmonės.

AGEP

pasirašytos keturių užsienio fondų - Baltic Republics Fund Limited, DEG - Deutsche Investments und Entwicklungsgesellschaft mbh, Swedfund International AB, Nomura

International - po 4 mln. litų, o Lietuvos investitoriai išgijo akcijų už 1 mln. litų.

Šių metų gruodžio 1 dieną Vilniaus banko aktyvų suma buvo 469,5 mln. litų.

Lietuvos banko valdyba nušalino "Vakarų banko" tarybą bei valdybą ir laikinuoju jo administratoriumi paskyrė A.Štrimaitį. Lietuvos banko valdybos pirmininko K.Ratkevičiaus teigimu, "Vakarų banko" vadovybė nušalinta dėl to, kad nesugebėjo imtis esminių veiksmų banko būklei pagerinti.

Lietuvos bankas taip pat nutarė suteikti 29 mln. litų paskolą su Vyriausybės garantija akcinei bendrovei "Aurabankas". Paskola bus suteikta mėnesiui laiko banko likvidumui palaikyti.

AGEP

Reikia nestiprių vaistų

Plikagalvis užėjo į vaistinę ir paprašė vaistų plaukams užauginti.

- Ar norit didelį butelį ar mažą?
- užklausk vaistininkas.
- Mažą, - staiga atsakė plikis. - Man nepatinka šių dienų berniukų pusiau apdengta nugara.

Vestuvinės nuotraukos

Ketverių metų mergaitė žiūri į tėvelių vestuvines nuotraukas. Paskui sako:

- Mamytė, aš tuomet, matyti, buvau namie palikusi, kad manęs tenai nematyti.

Viskas nemokamai

- Kodėl tu nepersikeli į geresnį butą?

- Aš ir už šį urvą nepajėgiu užsimokėti.

- Kadangi tu nemoki nuomos vienaip ar kitaip, tai kodėl už tą pačią kainą neimti ko nors geresnio?

Kas kaltas?

- Ōnute, kaip tu galėjai tiek daug klaidų padaryti, sprendama uždavinių?

- Visai lengvai, panele mokytoja. Tėtis man padėjo.

Arklio kojos

- Sakyk, Juozuk, kiek kojų turi arklys?

- Kai stovi - keturias, o kai bėga - negali suskaičiuoti.

Ginčas su nesančiu

Policininkas aiškina teisėjui apie atvestą girtuoklį: jis ginčijosi ir mušėsi su taksi vairuotoju.

- Atveskite taksi vairuotoją, - įsako teisėjas.

- Visa bėda, kad ten nebuvo taksi vairuotojo, bet tik tuščias taksi.

Laikraščio vardas

Spaudos bendrovė nusprendė steigti naują laikraštį. Paskelbė konkursą surasti laikraščio vardą ir pridėti trumpą paaiškinimą, kodėl toks vardas. Vienas skaitytojas pasiūlė vardą "Tiesa". Paaiškinime pridėjo:

- Tik pagalvokite, koks įspūdis susidarys laikraščio pirkėjui, kai išgirs pardavėją klausiant: "Ko norėtumėte - "Tiesos" ar "Tri-bune".

Baigti rūpesčiai

Dukrelė, nešina šukių glėbiu, ateina pas motiną ir linksmai

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296-4130

praneša:
- Mamytė, tu vis bijodavai, kad nesudaužyčiau tavo brangios vazos. Dabar tavo rūpesčiai jau pasibaigė - vaza sudužo.

Nuomonė apie save

Ėjo šnekučiuodami trys vyrai.
- Ei, kvaily, - šuktelėjo praeivis už nugaros.
Visi trys kaip vienas atsigrėžė...

Aukštas meninis lygis

Redaktorius:
- Mielas poete, svarbiausia, kad

jūsų eilėraštį suprastų skaitytojai.

Literatas:
- O jeigu eilėraščiai aukšto meninio lygio?

Šeimyninė padėtis

Garsi artistė padavė prašymą užsienio pasui gauti. Užpildant klausimų lapą, pastebėtas ir toks klausimas: ar paso prašytoja yra išteklėjusi?

Kiek pagalvojusi artistė įrašė atsakymą:
- Kartais.

Padėkime vysk. A. Vaičiui išauklėti jaunuolius kunigystei - aukokime Telšių kunigų seminarijos ir klierikų išlaikymui.

Aukos siųsti:
Lithuanian Priests' League of America - Seminarian Fund
Rev. Adam Pupšys
P. O. Box 2163
Westerly, R.I. 02891

Čekius rašyti:
Lith. R.C. P. League - Seminarian Fund.

Aukos nurašomos nuo federalinių mokesčių

NAUJOVĖ!
Pirmas CD vaikams lietuvių kalboje!
Puiki dovana Kalėdų ar bet kokia kita progai!
Šiuo metu galima įsigyti Romualdo Zabiecko išleistą lietuvių liaudies dainų albumą vaikams "Išėjo tėvelis į mišką".
Gera žinoma daina suskambo visiškai naujai, tad smagios klausytis ne tik vaikams, bet ir suaugusiems. Įrašas darytas Colorado valstijoje.
Norintieji įsigyti albumą, prašomi čekį arba money orderį siųsti adresu:
Romas Home Studio
1327 SW 22nd St.
Loveland, CO 80537
Vieno CD kaina - 10 dol., audio kasetės - 6 dol., arba 14 dol. už abu.
Dar pridėti 2.50 dol. už persiuntimą.
Dėl užsakymų didesniu tiražu skambinti telefonu (970) 663-4684 - geriausiai po 6 val. vak. (sk.)

atlanta IE, Inc.
800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133
Garantuotas, greitas ir saugus siuntinių pristatymas nuo DURŲ iki DURŲ
Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites, o oro paštu - per 14-a darbo dienų į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.
Visiems mūsų klientams linkime sveikų ir laimingų 1996-ųjų Metų!

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS
New York-Vilnius-New York \$550 r.t.
Chicago-Vilnius-Chicago \$570 r.t.
One way to Vilnius \$360
FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

VILTIS (HOPE)
LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455
TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
□ Dabar siuntiniai pasiekia Lietuvą per naują Klaipėdos konteinerių terminalą.
□ Greitai ir saugiai jūsų siuntiniai pristatomi gavėjams asmeniškai į namus po visą Lietuvą.
□ Visi siuntiniai apdraudžiami. Muitų nėra.
□ Minimalus mokestis už persiuntimą yra \$25.
□ VILTIS ir toliau tęsia pagalbos siuntinių organizavimo programą - VILTIES DOVANA. Aukotojas gali asmeniškai paremti vargstančią Lietuvos šeimą, Sibiro tremtinį, vienišą žmogų.

Visi VILTIES agentūros siuntėjai po Naujųjų Metų gaus išsamius tvarkaraščius apie sekančio pusmečio siuntinių surinkimo datas ir vietas.
Visų VILTIES darbuotojų vardu dėkojame visiems, siuntusiems paketus į Lietuvą per mūsų agentūrą. Asmeniškai ar per VILTIES DOVANOS programą jūs suteikėte džiaugsmo savo artimiesiems, draugams ar net visai nepažįstamiems žmonėms, gyvenantiems žemiau skurdo ribos.

Visų VILTIES agentūros darbuotojų vardu sveikiname visus su Naujaisiais Metais.
Linkime daug džiaugsmo ir laimės.
Dėl pinigų pervedimo, dėl Air Cargo siuntinių ir kitokios informacijos prašome teirautis telefonu:
(617) 269 - 4455

MES SIŪLOME PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS AMERIKOJE AR KANADOJE
Ferrante Travel Center
135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650
(800) 654-2432 (201) 592-8780

Gynėjai ir išdavikai

(atkelta iš 5 psl.)

- jis mokytojas. Ir daug daug kitų sudaužytų sužalotų žmonių tą popietę teko matyti, kol mane ištarde, sukruvine, sudauže, istūmė į vienutę...."

Partizaninis pasipriešinimas bolševikmečių galėjo būti kur kas efektyvesnis, jei nebūtų buvę tiek daug išdavikų. Jei šiandien bent moraliniu požiūriu neįvertinsime išdavikų nusikaltimų, kas gins Tėvynės garbę ir laisvę ateityje? Mūsų kariuomene, kad ir kaip narsiai ji gintųsi, potencialus agresorius sutraiskytų tūkstančiais tankų. Pasiruošę partizaniniam pasipriešinimui ir būdami tikri, kad nebus išdavikų, galėtume priešintis daugelį metų. Tačiau tam šiandien reikia aiškiai pasakyti, kas buvę Tėvynės gynėjai, kas išdavikai. Todėl kelia nuostabą Jo Ekscelencijos Prezidento pasakyti žodžiai Antrojo pasaulinio karo baigties minėjimo proga: "...Kas tas visažinis, galintis dabar pasakyti, kurie iš jų buvo teisesni"? Vargas valstybei, kurios Prezidentas šeštaisiais nepriklausomybės metais nežino, kas buvo teisus: ar gimtąją žemę nuo plėšikų atėjūnų stoje ginti tauriausieji tautos vaikai, ar už 30 sidabrinių parsidavę tiems atėjūnams tautos atplaišos. Kažkodėl toks absurdiškas klausimas neiškilo paprastai kaimo valstietei, Antano Sniečkaus motinai, kai jai teko apsispręsti, kas teisus. Ji, kaip garbinga lietuvė Motina, išsižadėjo savo išsigimusio sūnaus išdaviko. Neiškilo toks absurdiškas klausimas ir tūkstančiams kitų lietuvių motinų...

Grįžtant prie minėtosios Jevseičiko knygos, iš jos konteksto taip ir nepavyko sužinoti, kokia autoriaus nuomonė apie jo ir jo "sąkalų" kovos su penkiolikmete mergaitę prasmę. O gal dabar, kai visi bolševikiniai miraziai negrįžtamai išsisklaidė, kai ir neokomunistai, neseniai buvę

socialistinės revoliucijos Lietuvoje 1940 metais trubadūrai, pripažįsta, kad tada vyko ne revoliucija, o Kremlui įprasta agresija, kad jaunystėje buvo pasirinktas gėdingas ir nusikalstamas Tėvynei išdaviko kelias, Jevseičikui arba jo bendražygiams derėtų parašyti naują prisiminimų knygą apie Dzūkijos žemę, kurią, anot Jevseičiko, jis nepaprastai pamilo.

Knyga "Giltinės sutramdymas" skirta Tėvynės gynėjų niekinimui. Autoriaus pastangos - bergždžios ir beviltiškos. Paskaitykime, ką rašė žymus partizaninio judėjimo organizatorius Juozas Lukša savo būsimai žmonai 1949 metais Vasario 16-osios proga: "Ieškau ir nerandu nei kaltininko, nei atsakymo, kodėl aš šiandien čia, o ne ten, kur jau privalau būti. Metai su kaupu, kai paskutinius savo pėdsakus palikau kruvinos tėviškės dirvonuos. Metai su kaupu, kai akis akin nematau kryžiuojamos numylėtos mūsų Lietuvos. Metai su kaupu, kai tiesiog negirdžiu klykiančių skausmo raudų. Šie metai su kaupu jau suspėjo iš daugelio mano geriausių draugų pareikalausti nemirtingos mirties. Metai su kaupu, kai aš nedalyvauju anoj mirties ir gyvybės procesijoje kartu su gausiais tūkstančiais taurių lietuvių. Perkošiu mintimis jau penkių metų krauju imirkusius apkasus, prisimenu ilgus galerijas mirtimi paženklintų draugų ir, gyvent norėdamas, trokštu ir savo kaulus matyti besirikiuojančius tarp anų sukryžiuotų griaučių. Tik gaila to, kas nebaigta pasiekti".

Juozas Lukša iš laisvojo pasaulio į kraują plūstančią Tėvynę grįžo antrą kartą, kad kovodamas su nekenčiamais okupantais ir jų niekingais talkininkais žūtų kaip ir tūkstančiai Tėvynės gynėjų. Jo žūtį paspartino išdavikas...

□

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai atsiuntę metinę prenumeratą, prisidėję aukomis laikraščiai stiprinti ir atsilyginę už įvairius patarnavimus ar metinį kalendorių:

Po 40 dol.: Kun. Antanas Rubšys, Bronx, NY; J. L. Giedraitis, East Northport, NY; Birutė Paprockienė, Glendale, NY; A. Kepalas, Levittown, NY.

Po 37 dol.: J. G. Shukys, Richmond Hill, NY.

Po 35 dol.: Sofia Sližys, Little Rock, CA.

Po 30 dol.: Stefa Vitėnas, Cromwell, CT; Apolonija Vitkus, Hartford, CT; Ed. V. Zunaris, Wollaston, MA; V. Matusaitis, Livingston, NJ; Regina Jonusis, Calverton, NY; H. Andruska, Jamaica, NY; Aldona Mackevicius, Kew Gardens, NY.

Po 25 dol.: A. J. Maslauskas, Hartford, CT; J. Keraminas, Rockford, IL; Irena Banaitienė, Woodhaven, NY; Angelė Žiobienė, Woodhaven, NY.

Po 20 dol.: A. Kaupas, Branford, CT; Vyt. Stasaitis, Newington, CT; Kun. V. Cukuras, Putnam, CT; J. J. Arminas, Water-

bury, CT; Vyt. Trečiokas, Wethersfield, CT; Ona Dovydaitytė, Lake Worth, FL; M. Matulis, Lake Wales, FL; Kun. M. Cyvas, St. Petersburg, FL; Marija Šaulienė, Seminole, FL; Dr. Arn. Grushnys, Wichita, KS; Irena A. Jansonas, Osterville, MA; P. Šimkus, Quincy, MA; P. Žemaitis, MD, Canton, MI; Vyt. Kutkus, Dearborn Hts, MI; J. Palevicius, Hudson, NH; Albina Znotas, Kearny, NJ; J. Budraitis, Northvale, NJ; K. Sestokas, Rahway, NJ; S. Kuchinskas, Brooklyn, NY; A. Rackauskas, Brooklyn, NY; Kotryna Žvirblis, Brooklyn, NY; Birutė Cibulskas, Douglaston, NY; Gražina Siliunas, Flushing, NY; Eleonora Lilia Petrulis, Forest Hills, NY; Donna Laukys, Ft. Salonga, NY; M. Jankauskienė, Ft. Salonga, NY; K. Butkus, Jamaica, NY; A. Tozzi, Lindenhurst, NY; G. Rajeckas, Maspeth, NY; A. Matulaitis, Richmond Hill, NY; Živilė Ratas, Merrick, NY; J. Gruodis, Monticello, NY; T. Savickas, Monticello, NY; Dr. Halina Montvila, New York, NY; Lucia Skarulis, New York, NY; Ch. Gabalis, Oakland Gdns, NY; S. Janušas, Sea Cliff, NY; Elena

Chicago PLI šventiniame pobūvyje, įvykusiame guodžio 16 d., Chicago Jaunimo Centro kavinėje, svečiai - žurn. Ed. Šulaitis, istorikas ir PLI dėstytojas Jonas Dainauskas, rašyt. Alfonsas Tyruolis - Šešplaukis.

Pedagoginio Lituanistikos instituto šventinis pobūvis

Chicagoje gyvuojantis Pedagoginis Lituanistikos Institutas gruodžio 16 d. Jaunimo Centro kavinėje turėjo gražų prieššventinį pobūvį su lietuvišku Kūčių maistu, šventine programa. Čia, susirinkus apie 70 šio Instituto mokytojų, studentų, talkininkų ir svečių grupei, prabilo Instituto direktorė Stasė Petersonienė, kuri ir vadovavo visai programai.

Programos vedėja pristatė Juozą Žemaitį, kuris anksčiau veikusio Tautinio Akademinio sambūrio vardu įteikė 100 dol. Taip pat išskirtinai paminėjo dr. Alfonsą Tyruolį - Šešplaukį, kuris rėmė institutą knygomis bei ilgamečius Instituto rėmėjus - Antaną ir Juozą Vasiukevičius, dėstytoją Mildą Šatiene, kuri rūpinosi maistu bei kitus, prisidėjusius prie šio renginio suorganizavimo.

Meninėje dalyje padainavo Onutė Lukienė, o Instituto studentės Karina Turnerytė, Alisa Kosmopolos ir Onutė Utz padėkdamavo.

Valgius čia palaimino Instituto kapelionas kun. Duoba. Po vaišių dar kalbėjo Instituto rektorius dr. Jonas Račkauskas ir mokytoja iš Lietuvos Irena Augutienė, kuri yra baigusi Vilniaus Pedagoginį universitetą, kuriame neseniai dr. Račkauskui suteiktas garbės daktaro laipsnis. Viešnia džiaugėsi, kad Chicagoje yra ši labai reikalinga mokslo įstaiga. Beje, Instituto direktorė Stasė Petersonienė taip pat dėkojo ir tėvams jėzuitams, kuriuos čia atstovavo kun. Antanas Saulaitis ir Juozas Vaišnys, už galimybę naudotis Jaunimo Centro patalpomis, o taip pat visiems kitiems, kurie Institutą daugelį metų remia ir juo rūpinasi.

Šis šventinis pobūvis nebuvo ilgas, bet gražus ir prasmingas, subūręs į krūvą visus tuos, kurie dirbo ir tebedirba šios mokslo įstaigos labui.

E. Š.

Valiūnas, Southampton, NY; A. Balsys, Woodhaven, NY; Elsie Barciauskas, Woodhaven, NY; Natalie Glowacki, Woodhaven, NY; Eugenia Minkunas, Woodhaven, NY; Ch. Senken, Woodhaven, NY; Kazimiera Šventoraitis, Woodhaven, NY; Dalia Jakas, Norristown, PA; J. Puodziunas, Philadelphia, PA; Br. Burchikas, Upper Darby, PA; Dr. Gina Skucas, Fairfax, VA.

Po 19 dol.: Mitchell Slavinskas, New Hyde Park, NY;

Po 15 dol.: J. Beniušas, Hartford, CT; Ramona Juralis, West Hartford, CT; Vl. Vasikauskas, Seminole, FL; Mrs. A. M. Janus, Centerville, MA; J. M. Walentukiewicz, So. Boston, MA; J. Ramas, Metuchen, NJ; M. Majauskienė, Mt. Laurel, NJ; A. Stankevitz, Binghamton, NY; Kostė Garbauskas, Great Neck, NY; Helen P. Johnson, Richmond Hill, NY; Sofija Klovos, Richmond Hill, NY.

Po 10 dol.: Isabel Oksas, Los Angeles, CA; Petrė Petkelienė, Santa Monica, CA; Vc. Nenortas, Manchester, CT; S. B. Zabulis, Manchester, CT; P. Karošas, New Britain, CT; Vyt. Juozokas, Newington, CT; Viurginia Gureckas, Windsor, CT; C. Baksys, Deltona, FL; Maria Grabnickas, Lake Wales, FL; A. Aleksiejunas, St. Pete Beach, FL; J. Pupininkas, St. Pete Beach, FL; Victoria Dėdinas, Sunny Hills, FL; J. Ambrizas, Lemont, IL; Eva Skudzinskas, Baltimore, MD; M. Mano-

maitis, Boston, MA; M. A. Sermuksnis, Boylston, MA; J. Stasaitis, Brockton, MA; J. V. Dabirila, Dorchester, MA; V. Vizbaras, Dorchester, MA; Stella Gruzdas, Quincy, MA; St. Marcinkevicius, Shrewsbury, MA; J. Radas, Livonia, MI; Vyt. Sabaliauskas, Colonia, NJ; Elizabeth Petuchovas, Linden, NJ; Valentine Tumelis, Linden, NJ; P. Zuyus, Maspeth, NY; K. J. Jonynas, Middle Village, NY; A. Normantas, Bayville, NJ; J. Bortkevicius, N. Brunswick, NJ; Helen Matulonis, Maspeth, NY; Dalia Bulgaris, New York, NY; Mildred Dana, Richmond Hill, NY; Jadvyga Vebeliūnas, Richmond Hill, NY; Bronė Rimmas, Ridgewood, NY; A. Arūnas, Woodhaven, NY; Ona Barauskienė, Woodhaven, NY; Lilolė Cernauskas, Woodhaven, NY; F. Zowe, Fayetteville, NC; Kun. J. Degutis, Philadelphia, PA.

Po 5 dol.: Elizabeth Navikas, East Hartford, CT; J. Pakalnis, Manchester, CT; P. Rizauskas, New Britain, CT; Victor Peckaitis, Old Saybrook, CT; Maria Jaseckas, Westport, CT; L. A. Siemaska, Palm Harbor, FL; P. Jančauskas, St. Petersburg, FL; G. Mikuzis, Baltimore, MD; St. Karaska, Delran, NJ; Marijona Narusevicius, Paterson, NJ; Julita Trojanas, Bayside, NY; G. Makareviciene, Copiague, NY; Aldona Liepinaitis, Kew Gardens, NY; Margaret G. Potts, Montauk, NY; Alb. Elskus, New York, NY; Kest. Bileris, Richmond Hill, NY; J.

"Veidas - drąsiausias Lietuvos žurnalas"

Neseniai vienintelis Lietuvoje ir Baltijos šalyse savaitinis žurnalas "Veidas" paminėjo savo trejų metų sukaktį. Kaip sakė "Veido" vyriausiasis redaktorius Valdas Vasiliauskas, lapkričio mėnesį žurnalas pradėtas leisti 10 tūkst., o paskutinis 46 numeris išeina jau 11 tūkst. egz. tiražu.

V. Vasiliauskas pabrėžė, kad didžiausią atgarsį iš "Veido" publikacijų sukėlė straipsnių ciklas "Lietuviškas krikštaitėvis" apie Lietuvos nusikaltėlių pasaulį. Naujausia "sensacija" - Jadvygos Mackevičienės rašinys "Aiškiaregiai". Daug laiškų gauna "Veido" žurnalistė Jolanta (pavardės redaktorius' minėti nenorėjo), rašanti apie ginklus. Vyriausiojo redaktoriaus nuomone, didelio skaitytojų dėmesio susilaukia TV gidas "Dosje dviem" ("Vienišų širdžių klubas"), "Fuji fotokomkursas" bei rubrika "Tiesiai šviešiai" - pokalbiai su populiariausiomis asmenybėmis.

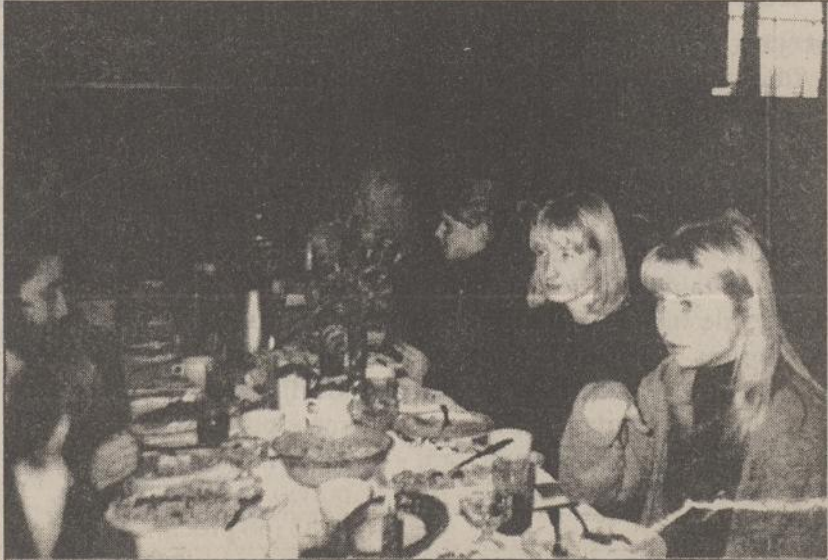
Baltijos tyrimų duomenimis, "Veide" labiausiai skaitomos pasaulio naujienos, pasakojimai apie įžymius žmones. Mažai ka

domina verslo naujienos, sportas.

Savaitinis žurnalas "Veidas" įkurtas 1992 m. spalio 15 d. Tuo metu leidėjas buvo "Lietuvos aidas". Nuo 1994 m. žurnalas tapo savarankiškas, ėjo 3 tūkst. egz. tiražu. Dėl mažo tiražo ir finansinių sunkumų žurnalo leidyba šių metų pradžioje buvo laikinai sustabdyta. Atnaujinus techninę bazę, pertvarkius redakciją, pradėtas leisti 52 psl. žurnalas. Sėkmę ir tiražo didėjimą lėmė tai, kad "Veide" buvo pradėta spausdinti spalvota TV programa, kino ir video naujienos. Rugsėjo mėnesį, tiražui išaugus iki 6 tūkst., "Veidas" pradėtas leisti 68 psl.

Kaip teigia V. Vasiliauskas, žurnalo skaitytojai -29 - 40 m. amžiaus vidurinio sluoksnio žmonės. Tai patvirtina ir tas faktas, kad žurnalas geriausiai perkamas Vilniaus ir Kauno prekybos centruose, užsienio kompanijų degalinėse. "Veido" programa maksimum - tapti nacionaliniu savaitraščiu, kuris būtų skaitomas kiekvienoje Lietuvos šeimoje.

LA

Dalis Chicago PLI studentų ir svečių per šios mokslo įstaigos kalėdinį pobūvį gruodžio 16 d. Chicago Jaunimo Centro kavinėje.

Ed. Šulaičio nuotrauka

Guiliauskas, Woodhaven, NY; Sofija Kulys, Woodhaven, NY; Jadvyga Laucevicius, Woodhaven, NY; Agnes Milius, Woodhaven, NY; J. Zukas, Woodhaven, NY; Aldona Štėmpuzis, Cleveland, OH.

Po 3 dol.: A. Juska, Brooklyn, NY.

Po 2 dol.: Irene Kubilius, Vernon, CT; Z. Lawrynowicz, New-

ark, NJ.

Kiekviena auka yra didelė pagalba *Darbininkui*. Laikraščio ateitis priklauso nuo aukotojų dosnumo. Vien iš prenumeratos nebūtų galima išsilaikyti.

Už kiekvieną auką nuoširdžiai dėkojame.

Darbininko Administracija

ANTANINA KLIORYTĖ - SUŽIEDĖLIENĖ (1904 - 1995)

1995 m. gruodžio 26 d., sulaukusi 91 metų amžiaus, Brocktone, MA, mirė Antanina Sužiedėlienė, lietuvių moterų veikėja, žinomo išeivijos mokslininko ir ilgamečio "Darbininko" redaktoriaus Simo Sužiedėlio našlė.

Ji gimė 1904 m. lapkričio 20 d. Žeimiuose, Konstantino Kliorio ir Marijos Karaliūnaitės-Kliorienės šeimoje. Velionė mokėsi "Saulės" gimnazijoje Kaune, vėliau lankė "Aušros" gimnaziją, kurią baigė 1925 m. Studijavo filosofiją, lietuvių kalbą ir literatūrą Lietuvos universitete, buvo "Giedros" studentų ateitininkų korporacijos narė. 1929 m. baigė humanitarinius mokslus Kaune, tais pačiais metais ištekojo, po to gyveno Latvijoje, kur vyras dirbo Rygos lietuvių gimnazijoje ir ruošė istorijos mokslų daktaro disertaciją Rygos universitete. 1935 m. grįžo į Lietuvą, iki 1939 m. dėstė lietuvių literatūrą Kėdainių gimnazijoje, o 1939 - 1944 m. mokytojavo "Aušros" berniukų gimnazijoje Kaune. Velionė priklausė pirmajai aukštuosius mokslus baigusiai nepriklausomos Lietuvos moterų kartai, kuri profesinį ir visuomeninį darbą sėkmingai derino su šeimos gyvenimu.

1944 m. su šeima pasitraukė į Vakarų, nuo 1946 m. iki 1948 m. dėstė lietuvių kalbą ir lite-

ratūrą Hanau stovyklos lietuvių gimnazijoje Vokietijoje. 1948 m. gruodžio mėn. atvyko į JAV, apsigyveno Brocktone. Amerikoje Antanina Sužiedėlienė įsijungė į lietuvių kultūrinį ir religinį gyvenimą. Dėstė Brocktono šeštadieninėje mokykloje, dalyvavo ateitininkų sėdraugių veikloje, buvo ilgametė Lietuvių moterų klubo Brocktone skyriaus valdybos narė. Velionė buvo Nekalto Prasidėjimo seselių Putname rėmėja, savo darbais ir lėšomis rėmė daugelio lietuvių vienuolynų ir misijų veiklą, ypač saleziečius. Daug talkino Brocktono šv. Kazimiero lietuvių parapijai. Iki spalio mėnesį ištikusios ligos velionė gyveno savistoviai, nenusustojo domėtis visuomeniniais klausimais, daug skaitė, mokėjo lenkų, rusų, anglų ir vokiečių kalbas. Velionė buvo giliai tikinti, santūri, tolerantiška, plataus išsilavinimo.

A. a. Antanina Sužiedėlienė paliko didelę šeimą: sūnus - Vytautą, Antaną, Eligijų, Remigijų ir Saulių su šeimomis; brolį Petrą Kliorį Clevelande su vaikais; pusėsėrę Viktoriją Karaliūnaitę - Bartuškevičienę Kaune; anūkus Vytautą, Arą, Darių, Ramūną Sužiedėlius, anūkes Jolantą Sužiedėlytę - Toigo ir Larą Sužiedėlytę, proanūkius Aleksandrą ir Maksimilijoną Toigo.

□

PADĖKA
Mano mylimam vyrui

A.† A.

EDMUNDUI BALIŪNUI

mirus, nuoširdžiai dėkoju p. Gudoniui, St. Peterburgo šaulių vadui, už tartus žodžius šermeninėje. Dėkoju sėms ir broliams šauliams, budėjusiems prie karsto ir nešusiems karstą. Dėkoju giminėms, draugams ir pažįstamiems, kurie dalyvavo šermeninėje ir laidotuvėse. Dėkoju visiems, kurie mane užjautė.

Anelė Baliūnas

MIRTIES PRANEŠIMAS

1995 m. gruodžio 22 d. mirė mūsų tėvas

A.† A.

BALYS VYLIAUDAS,

buvęs Žemės ūkio Rūmų švietimo referentas, Vytauto Didžiojo ordino kavallerius ir 1949 metais Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Vokietijoje.

Duktė Irena Vyliaudaitė Veblaitienė
Sūnus Romas Vyliaudas Lietuvoje

DARBININKAS

NEW YORK

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

"Darbininko " 1996 metų kalendorius buvo išsiuntinėtas skaitytojams gruodžio mėn. 8 d. Kas norėtų užsisakyti daugiau kalendorių, prašomi kreiptis į "Darbininko" administraciją tel. 718 827-1351 darbo valandomis. Vieno kalendoriaus kaina 4 dol.

"VILTIES" siuntinių agentūra praneša, kad jos atstovas New Yorke yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš Jūsų namų ir atsakys į visus Jūsų klausimus, susietus su siuntinių išsiuntimu į Lietuvą. Išsamius tvarkaraščius apie sekančių metų siuntinių paėmimo datas ir vietas visi mūsų klientai gaus paštu.

Kotryna Grigaitytė, poetė ir rašytoja, gyvenanti Milltown, NJ, paskelbė naują romaną "Auk-sinukai", kurį išleido Alma Littera leidykla Lietuvoje. Romanas turi 270 psl. Baigiamąjį žodį apie autorę ir jos kūrybą parašė Ričardas Pakalniškis. Knygos viršelius ir prieštutulinį lapą piešė Paulius Jurkus. Kotryna Grigaitytė yra pagarsėjusi poetė, išleidusi keletą eilėraščių rinkinių. Pirmą prozos knygą, novelių rinkinį "Veidu prie žemės", išleido 1962 m.

Dėkojame

Ramutė ir Algirdas Česnavičiai, Richmond Hill, NY, kaip kasmet, taip ir šiame, vėl parėmė "Darbininką", apmokėdami prenumeratą su 100 dol. čekiu. Nuolatiniais mūsų spaudos rėmėjams nuoširdžiai dėkojame.

Kazys Trečokas, Union, NJ, yra nuolatinis mūsų spaudos palaikytojas ir rėmėjas. Šiame ir vėl apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Nuoširdus ačiū.

Vytautas Šeštokas, mūsų korespondentas Los Angeles, CA, mums rašo: "Sveikinu Jus ir visą "Darbininko" štabą, linkėdamas visiems stiprybės, ištvermės ir ryžto Jūsų darbe". Ta proga dar pridėjo 50 dol. čekį spaudai stiprinti. Nuoširdus ačiū.

Antanas Pocius, Elizabeth, NJ, suprasdamas laikraščio sunkumus, atskubėjo į pagalbą su 80 dol. čekiu už prenumeratą. Nuoširdžiai dėkojame.

M. Karaska, Fredericksburg, VA, ir šiame, kaip kasmet, užmokėjo prenumeratą, atsiųsdamas 100 dol. čekį. Nuoširdžiai dėkojame už nuolatinę paramą mūsų spaudos išlaikymui.

Genė Vasilkovs, Dayton, OH, kasmet stiprina "Darbininką" didesne auka. Ir šiame apmokėjo prenumeratą su 80 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame už paramą mūsų spaudai.

Remigijus - Raymond Melinis, Manlapan, NJ, kasmet remia "Darbininką", apmokėdamas prenumeratą su 100 dol. čekiu. Ir šiame gavome tokią pačią paramą mūsų spaudai, už kurią nuoširdžiai dėkojame.

Anne T. Baronas, Colonia, NJ, kaip kasmet, taip ir šiame, apmokėjo prenumeratą su 100 dol. čekiu. Už nuolatinę dosnią paramą mūsų spaudai nuoširdžiai dėkojame.

Su nelinksma statistika į Naujuosius metus

Statistikos departamentas praneša, jog paskaičiuotasis atlyginimas visame ūkyje lapkričio mėnesį padidėjo 0,4 proc. Vidutinis viso ūkio darbuotojų paskaičiuotasis mėnesio atlyginimas lapkritį buvo 572.5 lito.

Realusis viso ūkio darbuotojų darbo užmokestis lapkritį palyginti su spalio mėnesiu sumažėjo 3,8 proc. Palyginti su pernai lapkričiu jis padidėjo 3 proc. Minimalus gyvenimo lygis - 80 litų, minimali mėnesio alga - 180 litų. Jie išliko tokie pat kaip ir spalio mėnesį.

Mažmeninė prekių apyvarta lapkritį sumažėjo 7.3 proc. Lapkričio mėnesį šalies pramonė pardavė pramonės produkcijos 0.4 proc. mažiau, nei spalį.

Praėjusių metų sausio-lapkričio mėnesiais supirkta mažiau gyvulių ir paukščių (gyvuoju svoriu) bei pieno negu 1994 metais per tą patį laikotarpį.

Privačiame sektoriuje supirktos produkcijos dalis bendrame supirkta kiekyje sudarė: grūdų - 49 proc. (1994 m. buvo 52 proc.), bulvių - 80 (60 proc), daržovių - 83 (68 proc.), vaisių ir uogų - 94 (89 proc.). Privačiame sektoriuje supirkta gyvulių ir paukščių dalis bendrame supirkta kiekyje sudarė 38 procentus (1994 m. buvo 42 proc.), pieno - 71 (65 proc.).

PINIGAI PERVEDAMI Į LIETUVĄ. Siuntiniai, maisto siuntiniai, **komercinės siuntos** laivu arba oru - **air cargo**. **TRANSPAK**, 2638 W. 69th Street, Chicago, IL 60629. Telef. (312) 436-7772. CONNECTICUT valstijoje (203) 232-6600.

Pasidalinkime šypsena...

Ji nieko nekainuoja, o suteikia labai daug.

ŠYPSENA praturtina tą, kam yra skirta, nenuskurdindama to, kuris ją dovanoja.

ŠYPSENA tetrunka akimirka, bet kartais prisiminimais apie ją gyvenama amžinai.

Niekas nėra toks turtingas, kad galėtų gyventi be ŠYPSENOS, ir niekas nėra toks skurdžius, kad negalėtų dovanoti bent ŠYPSENOS.

Niekam kitam ŠYPSENA nėra tokia būtina kaip tam, kuris nesugeba NUSIŠYPSOTI pats.

ŠYPSENA - kaip tekantis vanduo - džiugina ir gaivina; ramiam vandenyje veisiasi tik parazitai.

Niekas nėra toks turtingas, kad galėtų gyventi be ŠYPSENOS, ir niekas nėra toks skurdžius, kad negalėtų dovanoti bent ŠYPSENOS.

Niekam kitam ŠYPSENA nėra tokia būtina kaip tam, kuris nesugeba NUSIŠYPSOTI pats.

ŠYPSENA - kaip tekantis vanduo - džiugina ir gaivina; ramiam vandenyje veisiasi tik parazitai.

Niekas nėra toks turtingas, kad galėtų gyventi be ŠYPSENOS, ir niekas nėra toks skurdžius, kad negalėtų dovanoti bent ŠYPSENOS.

Niekas nėra toks turtingas, kad galėtų gyventi be ŠYPSENOS, ir niekas nėra toks skurdžius, kad negalėtų dovanoti bent ŠYPSENOS.

Niekam kitam ŠYPSENA nėra tokia būtina kaip tam, kuris nesugeba NUSIŠYPSOTI pats.

ŠYPSENA - kaip tekantis vanduo - džiugina ir gaivina; ramiam vandenyje veisiasi tik parazitai.

Niekas nėra toks turtingas, kad galėtų gyventi be ŠYPSENOS, ir niekas nėra toks skurdžius, kad negalėtų dovanoti bent ŠYPSENOS.

Niekam kitam ŠYPSENA nėra tokia būtina kaip tam, kuris nesugeba NUSIŠYPSOTI pats.

ŠYPSENA - kaip tekantis vanduo - džiugina ir gaivina; ramiam vandenyje veisiasi tik parazitai.

Niekas nėra toks turtingas, kad galėtų gyventi be ŠYPSENOS, ir niekas nėra toks skurdžius, kad negalėtų dovanoti bent ŠYPSENOS.

Niekam kitam ŠYPSENA nėra tokia būtina kaip tam, kuris nesugeba NUSIŠYPSOTI pats.

ŠYPSENA - kaip tekantis vanduo - džiugina ir gaivina; ramiam vandenyje veisiasi tik parazitai.

Niekas nėra toks turtingas, kad galėtų gyventi be ŠYPSENOS, ir niekas nėra toks skurdžius, kad negalėtų dovanoti bent ŠYPSENOS.

Vilniuje, šalia būsimosios Prezidentūros atkastas senas amatininkų miestelis. Viktoro Kapočiaus nuotrauka

Dėkojame mūsų mieliems skaitytojams, bendradarbiams už sveikinimus švenčių proga.

Darbininko Redakcija ir Administracija

Bankų veiklos sustabdymas buvo planuojamas iš anksto

Tarptautinio valiutos fondo (TVF) atstovas Lietuvoje pareiškė, kad dviejų bankų veiklos sustabdymas yra iš anksto parengto plano dalis. Adolfas Šleževičius pridūrė, kad tai padės visiškai apsaugoti šių bankų finansinius išteklius nuo tolesnio lėšų iššvaistymo. Lietuvos laisvosios rinkos instituto prezidentė Elena Leontjeva mano, kad Lietuvos banko sprendimas sustabdyti LAIB ir "Litimpeks" banko veiklą rodo, kad TVF, matyt, bus padaręs pastabų dėl to, kad Lietuvos bankas veikė nepakankamai ryžtingai, kai anksčiau bankrutavo kiti bankai. Kita vertus, pasak p. Leontjevos, neoficialios žinios apie numatytą veiksmų planą, kaip tik ir galėjo sukelti likvidumo problemas. P. Leontjeva mano, kad bankų veiklos sustabdymas yra teisingas žingsnis, jei yra žinių, kad iš šių bankų išimamos informuotų žmonių ar įmonių lėšos. Jos nuomone, LAIB

Lei ateitų pasaulio pabaiga ir gyventi liktų kelios dienos...

Paskutiniais metais įvairūs pranašai, mokslininkai nekartą gąsdino žmones pasaulio pabaiga. Na, o kas, jegu iš tiesų kokia paklydusi kometa išsibėgėjusi trenktusi į mūsų Žemę ir iš mūsų galingos civilizacijos nieko neliktų?

Grūpei užsienio vyresniųjų klasių mokinių buvo pasiūlyta apmąstyti tokią situaciją ir atsakyti, ką jie veiktų paskutinėmis mūsų liūdnos planetos dienomis. Štai kokie atsakymai.

Iš 42 žmonių 20 susitiktų su savo mylimaisiais, 6 tik platoniškai bendrautų (pavaikščirotų mišku, pasėdėtų virtuvėje ir t. t.), o likusieji duotų valią aistroms. 5 jaunuoliai skubiai ieškotų sau partnerio (pageidautina ne labai baisios išvaizdos), išžiūrėtų jį gatvėje ir atsiduotų meilės malonumams...

25 jauni piliečiai, matyt, pergyvenimą socialiai neprivalge, nusiteikę kaip dera pavalgyti, iš jų 6 puotauti su draugais, likusieji linkę valgyti pavieniui.

dar nėra pasmerktas, tačiau pasitikėjimas juo prarastas negrįžtamai. Lietuvos banko vadovas Kazys Ratkevičius prisipažino, kad Lietuvos bankas iš pradžių neketino sustabdyti "Litimpeks" banko veiklos. **AGEP**

Knygos - geriausios dovanos

Lietuvių - anglų kalbų žodynas. B. Piesarskas, B. Svecevičius. 512 psl., kietais viršeliais. Turi apie 27,000 žodžių. Kaina 15 dol. Persiuntimas 1.50 dol.

Anglų - lietuvių kalbų žodynas. V. Baravykas. 590 psl., kietais viršeliais. Turi apie 30,000 žodžių. Kaina 15 dol. Persiuntimas 1.50 dol.

Lithuanian Cookery. Autorė Izabelė Sinkevičiūtė. 1993 m. išleista 5-ji laida šios populiariausios lietuviškų valgių virimo knygos anglų kalba. Labai tinkama dovana lietuviškai nekalbantiems. 328 psl. Kaina 15 dol. Persiuntimas 1.50 dol.

"Lithuania 700 Years", angliškai parašyta knyga yra geriausia dovana Jūsų amerikiečiams draugams. Ji supažindina su Lietuvos senove, jos spalvinga istorija, nepriklausomybės laikotarpiu, okupacijomis ir rezistencija. Tai garsių lietuvių istorikų ir politikų straipsnių rinkinys. Knyga redagavo dr. Albertas Gerutis. I anglų kalbą vertė Algirdas Budreckis.; 456 psl. Kaina 25 dol., įskaitant ir persiuntimą.

"Tautos sukilimas 1941", pirmoji dalis "Be šūvio". Autorius Pilypas Narutis, pats organizavęs sukilimą, aprašo savo kartos pastangas aršioje lietuvių tautos kovoje su okupantais atgauti laisvę. Apima laikotarpį nuo 1940 m. iki 1941 m. birželio 23 d. Knyga turi 404 psl., puikiai išleista. Spalvotas viršelis - A.

SKELBIMAI

Siūlo darbą

Reikalinga Socialinė darbuotoja (Social Worker). Pilnos savaitės darbas dvikalbėje institucijoje. Geras atlyginimas su puikiais priedais. Reikia turėti BSW ar MSW. Pageidautina patirtis su ligoniais (Nursing Home) ir pažinimas valdžios reikalavimų. Savo darbo patirties aprašymą siųsti: Administrator, Matulaitis Nursing Home, 10 Thurber Rd., Putnam, CT 06260. **(sk.)**

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Telef. (516) 377-1401. **(sk.)**

Parduoda

Skubiai parduodu gyv. namą su ūkiniu pastatu, garažu ir šiltnamiu Kauno rajone; žemės sklypas 38 arai. Pastatai mūriniai. Noriu gauti 12 tūkst. dolerių. Skambinti (908) 363-7941 po 8 val. vak. **(sk.)**

Puiki ir visuomet aktuali Kalėdinė dovana: 210 fotografijų dvikalbis albumas - "IŠEIVIAI iš LIETUVOS" už 13 dol. (su persiuntimu) gaunamas pas autorį K. Daugėlą, 58 Ministerial Road, Bedford, NH 03110. **(sk.)**

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro paštu prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidu" vardu ir siųsti JAV igalio-tiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 708 986-1613.

Padovanokite "Darbininko" prenumeratą savo pažįstamiems bei draugams švenčių proga! *Prenumerata vieniems metams - tik \$30.*

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta "Darbininko" nr. 29, aukojo:

A. ir J. Baltch - Gravrogkas, Menands, NY - 25 dol.;
Regina ir Alfonsas Ūseliai, Ridgewood, NY - 20 dol.
Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.
Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

Vyskupo Pauliaus A. Baltakio, OFM, artimaisios veiklos kalendorius

Sausio 20 d. - 29 d. - St. Petersburg, FL, Ekumeninės pamaldos, naujo vyskupo šventimai ir inauguracija.

Vasario 8 d. - 26 d. Argentinos, Brazilijos ir Urugvajaus lietuvių lankymas.

Kovo 6 d. - 29 d. - Gavėnios rekolekcijos Daytona Beach, Pompano Beach, Juno Beach, Miami lietuviams.

Balandžio 13 d. - Cambridge, MA Sutvirtinimo Sakramentas.

Balandžio 14 d. - Boston, MA, Sutvirtinimo Sakramentas.

Balandžio 16 d. - Bayonne, NJ, Sutvirtinimo Sakramentas.

Balandžio 21 d. - Baltimore, MD, - Sutvirtinimo Sakramentas.

Balandžio 28 d. - Lemont, IL, - Sutvirtinimo Sakramentas.